

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Jan Vičar

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

**Edukace v problematice pojistných podvodů při dopravních
nehodách**

Autor: Jan Vičar

Vedoucí práce: doc. JUDr. Jan Hejda, Ph.D.

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Datum odevzdání: 31. 3. 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Jindřichově Hradci, dne _____

Jan Vičar

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat nejen panu doc. Dr. JUDr. Janu Hejdovi za odborné vedení celé práce, nekonečnou trpělivost, přínosné konzultace a věcné připomínky a rady, ale také vstřícným odborníkům Policie ČR a pojišťovny za čas a ochotu poskytnout informace potřebné pro zpracování bakalářské práce.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan VIČAR**
Osobní číslo: **P110164**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Název tématu: **Edukace v problematice pojistných podvodů při dopravních nehodách**
Zadávající katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se bude koncentrovat na stále aktuálnější a závažnější problematiku pojistných podvodů při dopravních nehodách. Autor objasní současnou legislativu v příslušné oblasti a v praktické rovině se zaměří na edukaci v oblasti činnosti orgánů Policie ČR při vyšetřování dopravních nehod a na podchycení postupů vyšetřování pojistných událostí detektivy komerčních pojišťoven. V práci budou rozebrány formy typických pojistných podvodů, včetně statistiky za období 2007 - 2011. Bakalářská práce také povede diskusi o účinnost jednotlivých preventivních opatření, která je možno použít pro snížení počtu pojistných podvodů v souvislosti s dopravními nehodami.

Cílem práce bude vytvoření přehledné analýzy nejčastějších pojistných podvodů v souvislosti s dopravními nehodami a následné zhodnocení účinnosti preventivních opatření používaných k boji proti pachatelům pojistných podvodů. Analýza bude sloužit jako podklad pro edukační materiál určený příslušníkům Policie ČR.

Bakalářská práce využije dostupných statistických dat za období 2007 - 2011, která zanalyzuje z pohledu nejčastějších pojistných podvodů v oblasti dopravních nehod. Zhodnocení účinnosti preventivních opatření u nejčastěji se vyskytujících podvodů se bude opírat o výsledky řízených rozhovorů se zástupci komerčních pojišťoven a s detektivy České pojišťovny. Výše uvedené bude dokresleno studiem konkrétní kazuistiky z praxe.

Rozsah grafických prací: **5 stran**
Rozsah pracovní zprávy: **45 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

CHMELÍK, J., PORADA, V. Pojistné podvody. Praha: Policie ČR, 2000
CHMELÍK, J. Vyšetřování silničních dopravních nehod, Policejní akademie, Praha 1998
Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 141/1961Sb. o trestním řízení soudním ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla ve znění pozdějších předpisů

Vedoucí bakalářské práce: **doc. JUDr. Jan Hejda, Ph.D.**
FM VŠE Jindřichův Hradec

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2014**

Mgr. Michal Vančura, Ph.D.
děkan

prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 29. května 2013

Anotace

Na základě zkušeností jsou pojišťovny nuceny intenzivně se zabývat odhalováním a prevencí pojistných podvodů. Protože osvěta je jedním z účinných opatření, jak provádět prevenci v oblasti snižování počtu pojistných podvodů, hlavním cílem práce je poskytnout nejen příslušníkům Policie ČR, ale také široké veřejnosti vzdělávací materiál z oblasti pojistných podvodů se zaměřením na páchání pojistných podvodů při dopravních nehodách. Zároveň je práce varováním před pácháním trestného činu pojistného podvodu neboť ukazuje závažnost a možné následky trestného činu. A také dokazuje, že pojišťovny i Policie ČR věnují odhalování a prevenci nemalé úsilí s využitím moderních metod, které jsou v práci také představeny. Do praktické části práce jsou zařazeny poznatky i zkušenosti likvidátora komerční pojišťovny a kriminalistky Policie ČR, které byly získány řízeným rozhovorem. Právě postřehy z praxe jsou tím nejcennějším informačním zdrojem.

Annotation

Based on their own experience the insurance companies are forced to intensively deal with detection and prevention of insurance frauds. Education of the public is the most effective way how to prevent the amount of insurance fraud cases, so therefore the main goal of this thesis is to provide to police officers in the Czech Republic as well as to other people the education material focused on occurrence of insurance frauds happening in connection with traffic accidents. The thesis is also the warning against committing the offense of insurance fraud, because the relevance and also possible consequences of offense are here also mentioned. It shows how big effort is given by insurance companies and the Police of the Czech Republic for detection and prevention with the usage of modern methods. Practical part of the thesis contains knowledge and experience of insurance assessor and criminologist of the Police of the Czech Republic, gained by the personal interview. These experience from real work and situations are the most valuable resources.

Obsah

Úvod.....	9
Teoretická část	11
1 Pojistný podvod.....	11
1.1 Vybrané pojmy a základní charakteristika.....	11
1.2 Indikátory pojistných podvodů	18
1.3 Detekce a vyšetřování pojistných podvodů	21
1.4 Prevence pojistných podvodů	23
1.5 Pojištění spojená s provozem motorového vozidla.....	24
2 Dopravní nehoda	29
2.1 Základní charakteristika.....	29
2.2 Vyšetřování dopravní nehody Policíí ČR	31
3 Pojistná událost a likvidační řízení.....	34
Praktická část	36
4 Analýza dat týkající se pojistného trhu a pojistných podvodů z let 2007 – 2012	36
5 Pojistné podvody při dopravních nehodách v praxi	45
5.1 Detekce a vyšetřování pojistných podvodů v praxi komerčními pojišťovny.....	46
5.2 Vyšetřování pojistných podvodů Policíí ČR	49
5.3 Pojistné podvody – další příklady z praxe	51
6 Diskuze.....	55
Závěr	57
Literatura.....	59
Seznam tabulek, obrázků a grafů	62
Přílohy.....	63

Úvod

V běžném životě se lidé pojišťují proti mnoha rizikům, která jim mohou i velmi zásadním způsobem změnit život či ohrozit jejich majetek. Mezi takové pojistné události patří i dopravní nehody, protože oprava vozidla poškozeného při dopravní nehodě může dosáhnout relativně vysokých finančních částek.

V praxi se ale pojišťovny setkávají s případy, kdy se někteří klienti snaží podvodným jednáním získat pojistné plnění, na které nemají nárok a způsobují tak pojišťovnám nemalou finanční újmu. Nejen v odborné literatuře, ale i v běžném tisku se lze dočíst, že pojišťovny se snaží majetkové újmě vyplývající z pojistných podvodů bránit a využívají různých metod a prostředků k prevenci a detekci pojistných podvodů.

Pokud se klient pojišťovny stane viníkem či poškozeným při dopravní nehodě, stresující zážitek a rozrušení může přinést zhoršenou schopnost uvažování, člověk může jednat zkratovitě a díky rozrušení opomenout důležité kroky, což má za následek ztížení likvidace pojistné události a prodloužení její doby trvání.

Policie ČR je složkou Integrovaného záchranného systému ČR, která je k dopravní nehodě obvykle přivolána spolu s Hasičským záchranným sborem ČR a Zdravotnickou záchrannou službou. Příslušníci Policie České republiky jsou tedy těmi, kteří jsou na místo dopravní nehody při výkonu služby povoláváni mezi prvními a pokud to je v jejich kompetenci, dopravní nehody také vyšetřují.

V rámci zlepšování prevence před trestnými činy pojistných podvodů a úspěšnějším vyšetřování pojistných podvodů by měli příslušníci Policie ČR, kteří se při výkonu služby s dopravními nehodami setkávají, mít dostatečné znalosti k tomu, aby byli schopni již na místě nehod odhalit podezřelé okolnosti či chování účastníků dopravní nehody nebo jen byli schopni účastníkům nehody poradit a pomoci ve stresové situaci takovým způsobem, aby následná likvidace pojistné události byla bezproblémová.

Hlavním cílem práce je poskytnout nejen příslušníkům Policie ČR, ale i široké veřejnosti důležité a praktické informace z oblasti likvidace pojistných událostí a pojistných podvodů se zaměřením na páchaní pojistných podvodů z pojištění vozidel při dopravních nehodách. Praktická část práce je především jednoduchým srozumitelným edukačním materiálem, který popisuje jednak likvidaci pojistné události

v praxi a jednak vyšetřování pojistných podvodů v praxi jak pojišťovnami, tak Policií ČR. Vzhledem k tomu, že sám jsem příslušníkem Policie ČR, domnívám se, že tato práce může být pro mé kolegy přínosem.

Zároveň by práce měla být varováním před pácháním trestného činu pojistného podvodu, neboť by měla vysvětlit závažnost a důsledky tohoto trestného činu a ukázat, že pojišťovny i Policie České republiky věnují odhalování a prevenci nemalé úsilí a prostředky.

Stanovil jsem následující hypotézy:

Hypotéza 1: Podíl pojištění z provozu motorových vozidel a havarijního pojištění v roce 2012 ve srovnání s rokem 2007 vzrostl.

Hypotéza 2: Podíl pojistných podvodů v oboru pojištění vozidel v roce 2012 ve srovnání s rokem 2007 vzrostl.

Hypotéza 3: Pojišťovny šetří více případů pojistných podvodů než Policie ČR.

V teoretické části práce jsou definovány základní termíny z oblasti práva, pojišťovnictví a kriminalistiky, jejichž znalost je nezbytná k pochopení výstupů a souvislostí v části praktické. Informace byly získány z veřejně dostupných zdrojů – zákony, odborná literatura či relevantní informace z webových stránek.

V části praktické je nejprve provedena analýza statistických dat k ověření či vyvrácení výše uvedených hypotéz, následují výstupy z řízeného rozhovoru jednak s kriminalistkou Policie ČR a jednak s likvidátorem komerční pojišťovny. Na příkladech a poznatcích z praxe je tak demonstrováno řešení pojistných událostí, resp. pojistných podvodů v praxi.

Teoretická část

1 Pojistný podvod

V této kapitole jsou nejprve vysvětleny vybrané pojmy a provedena základní charakteristika pojistných podvodů, popsány jsou indikátory pojistných podvodů a také to, jakým způsobem obvykle detekují a vyšetřují pojistné podvody pojišťovny a Policie ČR. Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena na páchání pojistných podvodů z pojištění vozidel při dopravních nehodách, nechybí ani představení konkrétních typů pojištění.

1.1 Vybrané pojmy a základní charakteristika

Dříve, než bude charakterizován pojistný podvod, je třeba nejprve vysvětlit vybrané pojmy, jejichž znalost je nezbytná pro další orientaci a pochopení souvislostí v bakalářské práci.

Aby byl pachatel trestného činu trestně odpovědný, nestačí k naplnění podstaty trestného činu pouze jeho následek (v případě pojistného podvodu např. neoprávněné vyplacení pojistného plnění), ale také **zavinění**. Zavinění obsahuje dvě složky – **složku vědění**¹ (vědomostní) a **složku volní**². Při posuzování zavinění trestného činu se pak hodnotí to, v jaké míře jsou jednotlivé složky zastoupeny. Po posouzení míry zastoupení volní složky a složky vědění se zavinění dále dělí na zavinění úmyslné a zavinění nedbalostní³. (viz. Obrázek 1)

Zákon 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění platných předpisů⁴, uvádí v §13, odst. 2, že „*k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.*“⁵ To znamená, že **aby byl pachatel trestně odpovědný za trestný čin, který spáchal, je nutné, aby jej způsobil úmyslně.**

¹ Označuje to, jak pachatel trestného činu vnímá skutečnosti související s trestným činem. Jestli byl srozuměn s tím, že může za určitých okolností trestný čin spáchat. V případě pojistného podvodu složka vědění může obsahovat např. rozsah znalostí o tomto trestném činu (např. klient pojišťovny by neměl zamlčet podstatné údaje při sjednávání pojistné smlouvy)

² Volní složku lze chápat jako míru úmyslu – tedy jak moc chtěl pachatel trestný čin spáchat.

³ [E-learningová podpora mezioborové integrace výuky tématu vědomí na UP Olomouc](#), *Zavinění a omyly v trestním právu*, 2012,

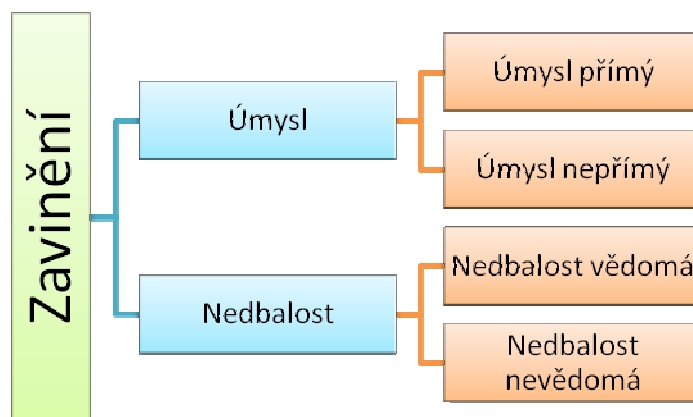
⁴ Dále jen trestní zákoník.

⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, §13, odst. 2

Úmysl je tedy z hlediska odpovědnosti pachatele za trestný čin zásadní a klíčový. Bez prokázání úmyslu nelze pachatele trestného činu postihnout. (Výjimku tvoří výslovně uvedené trestné činy, u kterých trestní zákon umožní spáchání trestného činu z nedbalosti. Příkladem může být usmrcení z nedbalosti podle §143 trestního zákona – kdy např. při dopravní nehodě jeden z řidičů nepřizpůsobí rychlost stavu vozovky, způsobí tak dopravní nehodu, při které je usmrcen řidič druhého vozidla. Pak je toto usmrcení kvalifikováno jako usmrcení z nedbalosti.)

Jak je zřejmé z Obrázku 1, úmysl je v trestním zákoně rozdělen na úmysl přímý a úmysl nepřímý. Herzeg uvádí, že „pro úmysl přímý i nepřímý je společné to, že pachatel si představuje rozhodné skutečnosti alespoň jako možné.“⁶ Pokud pachatel má v úmyslu trestný čin spáchat, pak se hovoří o úmyslu přímém. **V trestním zákoně je obvykle úmysl přímý vyjádřen slovem chtěl.** V případě, že pachatel věděl, že svým jednáním může trestný čin způsobit, pak je tento úmysl označován jako úmysl nepřímý. Trestní zákon tak v případě nepřímého úmyslu připouští složku vědění.

Obrázek 1 - Zavinění

Zdroj: Doleček, M., 2010⁷

Nedbalost je možné charakterizovat jako jednání, kdy pachatel trestného činu zanedbal povinnou opatrnost a způsobil tak následek, který ale původně nezamýšlel. Příkladem **vědomé nedbalosti** může být výše zmíněná situace, kdy je při dopravní nehodě dvou vozidel usmrcen jeden z řidičů – účastníků dopravní nehody. Druhý řidič zavinil nehodu tím, že nepřizpůsobil rychlost povětrnostním podmínkám a stavu vozovky. Nehodu

⁶ HERZEG, Jiří, Zavinění a omyl v novém trestním kodexu, 2009, str. 47,

⁷ DOLEČEK, M., *Hospodářské trestné činy*, 2010

způsobit nechtěl a spoléhal na to, že k dopravní nehodě nedojde. Jako příklad **nevědomé nedbalosti** lze uvést následující případ. „*Magistra farmacie v lékárně nalila připravený lék do nádoby, o níž se nepřesvědčila, zda je prázdná. V této nádobě však ještě byly zbytky jiného léku. Pacient, který takto připravený lék použil, utrpěl prudkou otravu. Magistra nevěděla, že použitá nádoba obsahuje zbytky jiného léku, vzhledem ke svým osobním poměrům a okolnostem práce v lékárně však měla a mohla vědět, že před nalitím léku do nádoby se musí přesvědčit o tom, zda je nádoba opravdu čistá.*“⁸

V Tabulce 1 je provedeno srovnání vědomostní a volní složky úmyslu a nedbalosti. Na první pohled je zřejmé, že vědomostní složka není přítomna pouze u nevědomé nedbalosti, nejsilnější volní složku lze nalézt u přímého úmyslu (pachatel chtěl trestný čin spáchat), naopak v případě nevědomé nedbalosti vůle ke spáchání trestného činu logicky neexistuje.

Tabulka 1 - Srovnání úmyslu a nedbalosti

Úmysl/nedbalost	Vědomostní složka	Volní složka
Přímý úmysl	Pachatel ví.	Pachatel chce.
Nepřímý úmysl	Pachatel ví.	Pachatel je srozuměn.
Vědomá nedbalost	Pachatel ví.	Pachatel nechce ani není srozuměn, spoléhá na to, že se tak nestane.
Nevědomá nedbalost	Pachatel neví, ale vědět mohl a měl.	Absence vůle, pachatel ani nemůže chtít nebo být srozuměn.

Zdroj: [http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block7/content.html](http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block7/content.html)

Podvod a pojistný podvod se řadí k trestným činům proti majetku. V trestním zákoně je oblast těchto trestných činů upravena v Hlavě V, konkrétně podvod v § 209 a pojistný podvod v § 210. (viz. Tabulka 2) **Objektem ochrany je v obou případech cizí majetek, v případě pojistných podvodů je trestněprávní ochrana zúžena a týká se pouze majetkových práv a vztahů vyplývajících ze soukromého pojištění.**

⁸ Univerzita Regensburg, *Úmysl a nedbalost*, 2013

Šámal (2010) rozlišuje dvě samostatné skutkové podstaty⁹ trestného činu pojistného podvodu¹⁰:

1. Skutková podstata je naplněna, pokud pachatel při uzavírání pojistné smlouvy nebo při likvidaci pojistné události úmyslně uvede nepravdivé údaje či je zamlčí a zkreslí. V trestním zákoně lze tuto skutkovou podstatu nalézt v § 210, odst. 1. Příkladem může být finanční nadhodnocení škody při likvidaci pojistné události z dopravní nehody.
2. V tomto případě dojde k naplnění skutkové podstaty podle § 210, odst. 2 tehdy, když pachatel trestného činu pojistného podvodu úmyslně vyvolá, předstírá nebo udržuje pojistnou událost proto, aby získal prospěch buď on sám, nebo aby prospěch z pojistného podvodu získal pro někoho jiného. V praxi se lze setkat s případy, kdy ve snaze získat vyšší pojistné plnění, pachatel trestného činu dodatečně úmyslně poškodí vozidlo tak, aby škoda na vozidle byla závažnější nebo většího rozsahu.

Slovo úmyslně je zdůrazněno proto, že **úmysl pachatele spáchat trestný čin pojistného podvodu je zásadní pro naplnění výše uvedených skutkových podstat. Bez prokázání úmyslu nelze pachatele potrestat ze spáchání trestného činu pojistného podvodu.** Pojišťovny nebo Policie ČR proto v rámci vyšetřování pojistných podvodů musí dokázat, že pachatel pojistný podvod spáchat chtěl.

Aby byla naplněna skutková podstata trestného činu pojistného podvodu, je také nutné, aby škoda byla více než nepatrná. Trestní zákon uvádí, že spodní hranicí je částka 5 000,- Kč¹¹. V případě, že pachatel způsobí škodu větší než 5 000,- Kč, dojde k naplnění jednoho ze znaků skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu.

⁹ Skutkovou podstatou se rozumí soubor (souhrn) znaků, při jejichž splnění lze označit určité jednání či konání jako trestný čin.

¹⁰ Pro spáchání trestného činu nemusí být naplněny obě skutkové podstaty zároveň. Stačí pouze jedna z nich.

¹¹ Škodou nikoli nepatrnou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 5 000 Kč, škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25 000 Kč, větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč a škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč. (Trestní zákon, § 138, odst. 1)

Tabulka 2 - Pojistný podvod dle Trestního zákona

Trestní zákoník 40/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 210
Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí <i>a)</i> v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, <i>b)</i> v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo <i>c)</i> při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty
Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.
Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.
Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.
Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)
Příprava je trestná

Zdroj: Zákon č. 40/2009, § 210, ve znění platných předpisů, převzato

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu škodou způsobenou trestným činem pojistného podvodu, pokud opravdu došlo k pojistné události a nárok na pojistné plnění vznikl, se rozumí částka, která „*se rovná rozdílu mezi skutečně poskytnutým pojistným plněním na straně jedné a plněním, které by mu náleželo, kdyby pachatel neuvedl nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo nezamlčel podstatné údaje při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, na straně druhé.*“¹² To znamená, že za škodu nepovažuje celá výše poskytnutého pojistného plnění, ale jen ta částka, na kterou pachatel neměl nárok.

Trestní zákon zohledňuje i situaci, kdy byl zjištěn úmysl pachatele pojistný podvod spáchat, k výplatě pojistného plnění však nedošlo. Pak je tento čin kvalifikován jako **pokus o trestný čin pojistného podvodu** a jak je uvedeno § 210 i pokus pojistného podvodu je trestný. To vyplývá také z rozhodnutí Nejvyššího soudu – „*NS 21/2003-t 498. 1. Pokusem trestného činu pojistného podvodu podle § 21 odst. 1 k § 210 odst. 2 TrZ, a nikoliv jen přípravou k tomuto trestnému činu je jednání pachatele, který s vědomím, že pojistná událost byla úmyslně vyvolána, její vznik telefonicky ohlásil*

¹² Šámal, *Trestní zákoník: komentář*, 2010, str. 2099

*příslušné pojišťovně, vyplněním dotazníku uplatnil nárok na vyplacení pojistného plnění a vyvolal tak řízení, jehož cílem bylo získat pojistné plnění.*¹³

Přítěžujícími okolnostmi, které trestní zákon zohledňuje, jsou recidiva, způsobení větší škody, spáchání činu členem organizované skupiny či spáchání pojistného podvodu osobou, která má ze zákona zvláštní povinnost hájit zájmy poškozeného. Takovou osobou může být např. likvidátor pojišťovny nebo zaměstnanec smluvního servisu pojišťovny. I příslušník Policie ČR může být osobou, která má zvláštní povinnost hájit zájmy poškozeného. (Policie ČR v akci DUŠIČKA odhalila příslušníka Policie ČR ve Strakonících, který se dopouštěl, mimo jiné, pojistných podvodů a způsobil škodu 1 162 658,- Kč.¹⁴) Dalšími přítěžujícími okolnostmi jsou způsobení značné škody, škody velkého rozsahu a úmysl umožnit nebo usnadnit vlastizradu, teroristický útok nebo teror. V těchto případech se zvyšuje hranice základní trestní sazby, jejíž horní hranicí je odnětí svobody na dva roky, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Pachatelem pojistného podvodu se může stát člověk, který je způsobilý k právním úkonům, jak uvádí Porada (2001), a nemusí mít žádné výjimečné intelektuální schopnosti. Takový pachatel se obvykle páchá trestný čin pojistného podvodu vyplývající z pojištění motorových vozidel. Pokud se ale jedná o pachatele pojistného podvodu pojištění podnikatelů a průmyslu, jsou obvykle tito pachatelé intelektuálně na výši a orientují se dobře v dané problematice. Záleží tedy na tom, o jaký typ pojistného podvodu se jedná.

Tabulka 3 - Pojistné podvody v roce 2012

Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění			
Obor pojištění	Počet případů	Výše nárokovaných plnění (v tis. Kč)	Výše prokázané hodnoty (v tis. Kč)
Pojištění vozidel	3 855	618 120	371 495
Pojištění přepravy	38	21 748	19 079
Pojištění majetku a odpovědnosti	954	805 430	562 831
Pojištění osob	1 296	122 814	111 171
Celkem	6 143	1 568 112	1 064 576

Zdroj: <http://www.investujeme.cz/pojistovny-odhalily-pojistne-podvody-za-miliardu-korun/>

¹³ Šámal, *Trestní zákoník: komentář*, 2010, str. 2099

¹⁴ SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*, 2011

V Tabulce 3 jsou uvedeny všechny šetřené případy v roce 2012 ve specifikovaných oborech pojištění. Ze statistických dat vyplývá, že v oblasti pojištění vozidel bylo šetřeno 3 855 případů, což je nejvíce ze všech uvedených oborů pojištění. Rozhodně se tedy jedná o trestné činy, jejich četnost a rozsah nelze bagatelizovat.

Typy pojistných podvodů v dopravě

Chmelík (2006) uvádí, že pro pojistné podvody v dopravě jsou charakteristické dva typy podvodů. Jednak jsou to pojistné podvody z havarijního pojištění a jednak podvody z pojištění odpovědnosti. Charakteristika těchto typů pojistných podvodů je dána druhem pojištění, která se vztahují k oblasti dopravy.

Pojistné podvody z havarijního pojištění zahrnují, mimo jiné, pojistné podvody – údajné krádeže vozidel. Charakteristickým znakem je uvedení pojistitele v omyl. Především jde o uvádění nepravdivých údajů do pojistné smlouvy, kdy je snahou „*nadhodnotit vozidlo dodatkovou výbavou, které vozidlo není vybaveno nebo je vybaveno jen pro sjednání pojistné smlouvy a poté je tato výbava opět vymontována.*“¹⁵

Dále do této skupiny pojišťovacích podvodů lze, mimo jiné, zahrnout situaci, kdy je pojištěno vozidlo odcizené v zahraničí a zpět dovezené do České republiky a poté je vybaveno novými identifikačními znaky. Zatajení skutečného stáří pojištěného vozidla změnou identifikačních znaků a dokladů je dalším způsobem, jak získat při fingované krádeži vyšší pojistné plnění. Dále se vyskytují případy, kdy je vozidlo skutečně odcizeno a snahou pachatele trestného činu pojistného podvodu je antidatovat dobu uzavření pojistné smlouvy – tedy získat pojistné plnění, i když v době krádeže nebylo vozidlo pojištěno. (Tento typ podvodu je páčán ve spolupráci s pracovníky pojišťoven)¹⁶

Dalším typem podvodů z havarijního pojištění je požadování pojistného plnění z údajně poškozených vozidel následkem nehod či živelních událostí. Tyto pojistné podvody mohou být realizovány s pomocí pracovníků pojišťoven, ve spolupráci s příslušníky Policie ČR či pracovníky autoopraven.¹⁷

¹⁵Chmelík, J, Charakteristika pojistných podvodů, 2006, str. 152

¹⁶Chmelík, J, Charakteristika pojistných podvodů, 2006

¹⁷Chmelík, J, Charakteristika pojistných podvodů, 2006

Pojistné podvody z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla jsou dalším typem pojistných podvodů. Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla slouží k úhradě škody druhému účastníku dopravní nehody a škoda je způsobena provozem vozidla. Může se jednat o škodu na zdraví, poškození věci, atd. Podstatou tohoto typu pojistného podvodu je uvedení pojistitele v omyl a to těmito způsoby:

- Tvorbou fingovaných protokolů ve spolupráci příslušníky Policie ČR s následnou přistávkou jiného havarovaného vozidla při prohlídce pracovníků pojišťoven. Při likvidaci škod v nižší výši dochází k nahlášení údajné nehody s doložením potvrzení od Policie ČR.
- Inscenací dopravních nehod za spoluúčasti druhého řidiče s následným vyšetřením dopravní nehody Policií ČR.
- Úmyslným nadhodnocením ceny opravy po nehodě ve spolupráci s pracovníky autoopraven. Jedná se např. o potvrzenou výměnu náhradních dílů, ty jsou však jen opraveny, resp. nebyly vůbec poškozeny.¹⁸

1.2 Indikátory pojistných podvodů

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, škody způsobené pojistnými podvody jsou relativně rozsáhlé, a proto pojišťovny v rámci ochrany svého majetku musí pojistným podvodům předcházet a účinně je odhalovat. Indikátor lze chápat jako určitý ukazatel, který upozorňuje na možnost páčání pojistného podvodu. Dá se přirovnat k blikající kontrolce, která by měla pracovníka pojišťovny nebo příslušníka Policie ČR donutit zpozornět a okolnosti pojistné události dostatečně prověřit.

K vytváření indikátorů se používá především lidská zkušenost a také výsledky datových analýz. Lidská zkušenost hraje ve tvorbě indikátorů nezastupitelnou úlohu, neboť právě tyto poznatky a zjištění slouží k rozvíjení a zlepšování datových analýz. Své zkušenosti poskytují vyšetřovatelé, likvidátoři pojistných událostí, správci smluv, policie, dodavatelé softwarových nástrojů, aj. Pro relevantní výstupy z datových analýz je nutné mít dostatečnou databázi pojistných podvodů spáchaných v minulosti, tyto databáze neustále aktualizovat a kontinuálně zkoumat.¹⁹

¹⁸Chmelík, J, Charakteristika pojistných podvodů, 2006

¹⁹ MAŠKOVÁ, M., *Zdroje nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012

Příklady indikátorů pojistných podvodů mohou být následující:

- **Indikátory samostatné** – kam lze zařadit např. více škod vozidla v prvních 90 dnech od počátku pojištění, atypická frekvence škod a jejich nárůst, podezřelý roční nárůst škod subjektu, atypický škodní poměr pojistníka jako adresáta pojistného plnění.
- **Indikátory sloučené do skupin (scénářů)** – příklad scénáře – účty za ošetření u lékařské zprávy nemají obvyklé náležitosti, chybí lékařské potvrzení či je předložena sporná zdravotní dokumentace.²⁰

Mašková (2012) provedla rozdělení pojistných podvodů podle následujících hledisek. **Z hlediska vztahu účastníků na podvodech vůči firmě se jedná o vnější a vnitřní podvody. Podle druhu činnosti v pojišťovnictví** lze detekovat podvody např. při sjednávání pojistné smlouvy, při likvidaci pojistné události, podvody v oblasti obchodu. **Dle míry automatizace zpracování** pak na indikátory manuálně identifikovatelné a automatizované.²¹

Dále lze rozdělit indikátory pojistných podvodů na indikátory z průběhu pojištění, osobní indikátory a dokumentační indikátory.

- Mezi **indikátory z průběhu pojištění** patří např. několik škod během krátkého období, nelze dohledat pojistná historie minulých pojištění, přerušování pojištění nebo klient pojišťovny tají dřívější postihy nebo škodní průběh.
- **Osobní indikátory** se týkají klienta pojišťovny a zahrnují podivné a neobvyklé chování klienta. Klient může být útočný, vyžaduje rychlé proplacení škodní události v hotovosti nebo má neobvykle podrobné informace o rozsahu pojistného krytí nebo vzniku škody. Mezi nestandardní chování je možné zařadit i náhlé stornování škodní události.
- **Dokumentační indikátory** zahrnují veškerou neobvyklou dokumentaci, která je zařazena ke konkrétní pojistné události. Varovným signálem může být nedostatek či naopak velké množství stvrzenek, absence originálních dokumentů

²⁰MAŠKOVÁ, M., *Zdroje nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012

²¹MAŠKOVÁ, M., *Zdroje nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012

(klient předkládá pouze fotokopie), pochybnosti o autentičnosti dokumentů, atd.²²

Samozřejmě může nastat situace, že klient pojišťovny i přes výskyt několika podezřelých skutečností či nesrovnalostí pojistný podvod nezamýšlí spáchat, jen má v životě vyloženě smolné období. Není těžké si představit scénář, kdy klientovi vyhoří byt a přijde o všechny dokumenty. Ve stresu z této události se stane jedním z účastníků dopravní nehody. Klient se chová nestandardně z prožitého stresu a vzhledem k dané situaci potřebuje peníze vyplatit rychle (osobní indikátory), existuje několik škodních událostí v relativně krátké době (indikátory z průběhu pojištění) a chybí mu některé důležité dokumenty, které shořely při požáru (dokumentační indikátory). Po vyšetření požáru se zjistí, že hořet začalo po úderu blesku a k dopravní nehodě došlo při silném náledí. Likvidace pojistných událostí pak nebude jednoduchá, přesto pojišťovna po vyšetření všech okolností klienta z pojistného podvodu vinit nebude. Podobný scénář ovšem může mít pojistný podvod, který klient naplánoval. Z toho vyplývá, že **každou pojistnou událost je třeba posuzovat individuálně a při výskytu podezřelých skutečností pojistnou událost důkladně prošetřit.**

Indikátory lze rozdělit i podle druhu pojištění. Klienti pojišťoven se mohou pojistit proti různým událostem – proti úrazu, nemoci, škodě na majetku, atd. Protože se tato pojištění týkají různých oblastí, lze definovat indikátory, které se vztahují ke konkrétní oblasti pojištění. (indikátory pojistného podvodu z pojištění domácnosti, indikátory podvodu z cestovního pojištění, atd.)

Mezi typické **indikátory, které se vztahují k pojistným podvodům z pojištění motorových vozidel**, patří rozporné místo škody, chybějící nebo sporná dokumentace o vozidle, shořelé vozidlo, údajné selhání alarmu, kvalita rádia neodpovídá typu vozidla (v 15 let starém automobilu měl majitel vozidla nejnovější autorádio, jehož cena může převyšovat cenu vozidla), typ vozidla neodpovídá životnímu stylu a majetkovým poměrům majitele, atd.²³

Jak již bylo řečeno výše, každou pojistnou událost je třeba posuzovat individuálně, protože klient pojišťovny může být hudebním fanatikem, kterému příliš nezáleží na ceně a kvalitě automobilu, ale nedokáže si odeprít zážitek z kvalitní reprodukované

²² PORADA, V., PRŠAL, V., *Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu*, 2001

²³ PORADA, V., PRŠAL, V., *Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu*, 2001

hudby při řízení. Stejně tak starší pán žijící v podnájmu může mít jako svůj celoživotní koníček nikdy nekončící tuning svého veterána.

1.3 Detekce a vyšetřování pojistných podvodů

Pojišťovny obvykle detekují pojistné podvody na základě zachycení podezřelých okolností, které se označují jako indikátory. **K zachycení indikátorů pojistného podvodu může dojít kdykoliv v průběhu uzavírání pojistné smlouvy, resp. při likvidaci pojistné události.**

Mezi metody, které se snaží odhalit pojistné podvody podle určitých pravidel a parametrů, je možné zařadit jak náročnou analýzu databází, tak např. netechnickými metodami. V praxi se jedná o expertní pravidla (skóring, redflags), sledování podezřelých osob (resp. firem a vozidel), sledování výplatních účtů, sledování pojistně technických ukazatelů (např. škodní průběh či rozšíření pojistné ochrany před vznikem škody). Sledování parametrů procesu likvidace pojistných událostí, automatické oznamování aktivit sledovaných subjektů, grafické nástroje či netechnické metody (spolupráce s policií, detektivními kanceláři a znalci, vlastním šetřením specialisty pro vyšetřování pojistných podvodů, atd.).²⁴

V zájmu pojišťoven je, aby detekce pojistných podvodů byla účinná a efektivní. Nezastupitelnou úlohu při detekci by měla hrát i prevence, která může napomoci ke zvyšování počtu pojistných podvodů.

Je nezbytné, aby si pojišťovny připravily prostředí, které bude napomáhat k odhalování pojistných podvodů. Měly by zaměstnat vyšetřovatele a detektivy, kteří mají zkušenosti s vyšetřováním pojistných podvodů a kontakty na policii, znalce či detektivní agentury. Také by měly získávat a efektivně spravovat datové záznamy o vyšetřování podezření na podvody či elektronicky komunikovat s likvidátory pojistných událostí a správci smluv.²⁵

Fraud management system²⁶ je moderním nástrojem k odhalování pojistných podvodů. *„Základem fraud managementu je identifikace příležitostí – určení oblastí, kde může k podvodům dojít. Z tohoto seznamu se zaměřujeme zejména na ty oblasti, u nichž je pravděpodobnost, že k podvodu dojde, vyšší, a kde je zároveň dopad*

²⁴ MAŠKOVÁ, M., *Pokročilé nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012

²⁵ MAŠKOVÁ, M., *Pokročilé nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012

²⁶ Fraud management systém = řízení rizika podvodů

konkrétní události závažnější (a to z různých hledisek: výše finanční ztráty, poškození dobrého jména instituce, právní důsledky apod.).“²⁷

Pomocí **prediktivních metod**, jako jsou sledování aktivit externích firem, screeningem pojistných událostí, typických modelů chování, screeningu pojistných smluv, kvalitou obsahu pojistných smluv, je možné předvídat s určitou pravděpodobností rizikové chování pojištěnců a zaměřit se na rizikové oblasti problematiky pojišťování. Nezbytné je v této souvislosti také zajistit takové interní prostředí, ve kterém budou potřebná data a informace dostupná prostřednictvím technických prostředků.²⁸

Postup Policie ČR při odhalování pojistných podvodů

Aby se Policie ČR začala zabývat vyšetřováním pojistného podvodu, musí být nejprve podán **podnět k vyšetřování trestného činu podvodu**. Podnětem může být oznámení poškozeného (pojistitelem zjištěné podezřelé okolnosti) nebo výsledek operativně pátrací činnosti kriminální policie (tento typ pojistných podvodů bývá výsledkem organizovaného zločinu). Typickými vyšetřovacími situacemi jsou doznání obviněného k trestné činnosti, úplné odmítnutí viny, přiznání k jednání s odmítnutím úmyslného jednání, resp. odmítnutí výpovědi obviněným. Zvláštností, co se týká místa činu, je u pojistných podvodů fakt, že stejně jako u trestného činu podvodu nehraje místo činu tak významnou roli, jako zdroj informací.²⁹

K počátečním úkonům a opatřením je třeba přistupovat s velkou pečlivostí a pozorností, protože výsledek vyšetřování je determinován právě kvalitou provedení těchto opatření. Do počátečních úkonů lze zařadit výslech poškozeného, tedy pojistitele, a zjištění základních skutečností – např. co bylo předmětem uzavřené pojistné smlouvy, jak došlo ke zjištění podvodu, atd. Opatření slouží k vypátrání pobytu pachatele pojistného podvodu a jeho zadržení. Konkrétně u pojistného činu podvodu se pachatel obvykle neskryvá, protože jeho zájmem je získání pojistného plnění. Pokud však zjistí, že došlo k jeho odhalení, může se začít skrývat a v tom případě jsou k jeho vypátrání a zadržení použity operativně-pátrací činnosti.³⁰

²⁷ BLAŽKOVÁ, L., *Fraud management aneb Jak předvídat podvody a jak jim předcházet?*, 2011, str. 2

²⁸ MAŠKOVÁ, M., *Pokročilé nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012

²⁹ PORADA, V. a kol., *Kriminalistika*, 2008

³⁰ PORADA, V. a kol., *Kriminalistika*, 2008

Vyšetřovací verze jsou v praxi součástí vyšetřování a neodmyslitelně k němu patří. Zpracovávají se verze jak k trestnému činu, tak k totožnosti pachatele a verzi pobytu známého pachatele.³¹ Jejich cílem je zohlednit všechny pravděpodobné možnosti, jak mohlo k trestnému činu dojít.

Dokazování podvodů se děje prostřednictvím výslechů obviněného, výslechů svědků, výslechů poškozeného, osobní a domovní prohlídky a dalších vyšetřovacích úkonů a opatření (rekognice, expertízy, zajištění písemností důležitých pro trestní řízení). Specifikem u výslechu obviněného z pojistného podvodu je obvykle to, že k trestnému činu se dozná, popírá však podvodný úmysl.³²

Cílem výslechu je dokázat úmysl spáchat pojistný podvod. Zvláštností při dokazování pojistného podvodu je, že při výslechu se často obviněný vcelku ochotně přiznává ke skutkovému ději, ale popírá úmysl. Proto je nutné výslech obviněného pečlivě připravit a tuto přípravu nepodcenit. Při výslechu je tedy, mimo jiné, nutné zjistit, kdy se obviněný rozhodl trestný čin pojistného podvodu spáchat, jaké pohnutky jej k tomu vedly, jakým způsobem trestný čin připravoval, zda v případě nefigurují spolupachatelé.³³ Dále se zjišťuje, jak pachatel naložil se získanými finančními prostředky. Také se vyšetřuje možnost účasti pojišťovacího pracovníka na pojistném podvodu či majetkové poměry obviněného.³⁴ Výslechy svědků se využívají zpravidla u odhalování organizovaného zločinu nebo v případech, kdy „je třeba ověřit pravost písemností při uzavírání pojistné smlouvy nebo předložené v rámci hlášení pojistné události.“³⁵

1.4 Prevence pojistných podvodů

Preventivní činnost je oblastí, kterou by pojišťovny neměly podceňovat, protože je díky ní možné pojistným podvodům předcházet, resp. jim efektivně čelit. Některé z preventivních činností již byly uvedeny, v této subkapitole budou přehledně utříděny. Je nutné zdůraznit, že klíčovým faktorem je spolupráce všech zainteresovaných subjektů, které se na prevenci i vyšetřování pojistných podvodů podílejí, a také neustálé školení vlastních zaměstnanců pojišťoven.

³¹PORADA, V. a kol., *Kriminalistika*, 2008

³²PORADA, V. a kol., *Kriminalistika*, 2008

³³ PORADA, V., PRCHAL, V., *Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu*, 2001

³⁴PORADA, V. a kol., *Kriminalistika*, 2008

³⁵PORADA, V. a kol., *Kriminalistika*, 2008, str. 661

Do preventivních opatření při odhalování pojistných podvodů (dle Řezáče, 2011) se řadí následující oblasti:

1. **Aspekty pro úspěšné vyšetřování pojistných podvodů** – je nutné vytvořit prostředí a podmínky pro úspěšnou detekci pojistných podvodů. Důležité je účelně a shromažďovat a spravovat informace, resp. data, která pomáhají v boji s pojistnými podvody.
2. **Analýza dat** – by měla být prováděna prostřednictvím moderních statistických metod při zohlednění rizikových kritérií. Úspěšnost závisí na relevanci klíčových dat.
3. **Vnitřní kontrolní systém pojišťovny** – slouží k monitoringu vývoje a rizik pojistných podvodů, měl by se neustále přizpůsobovat reálné situaci.
4. **Vzájemná spolupráce pojišťoven** – je nezbytná k prevenci pojistných podvodů, neboť předávání zkušeností a informací přináší zkvalitňování preventivních opatření.
5. **Registr pojistných událostí** – je projektem, který by měl přinést nezbytnou centrální evidenci dat týkající se pojistných podvodů a jejich pachatelů. V současné době ještě není funkční.
6. **Role České asociace pojišťoven** – zajišťuje koordinaci předávání informací, dat a zkušeností mezi pojišťovnami.
7. **Nový software** – moderní informační technologie a vývoj nového softwaru zlepšuje boj pojišťoven s pachateli pojistných podvodů. Existuje již např. software, který dokáže simulovat, dle zadaných dat, dopravní nehodu. Simulace dopravní nehody může prokázat, zda škoda na vozidle je v rámci dané dopravní nehody odpovídající.³⁶

1.5 Pojištění spojená s provozem motorového vozidla

S provozem motorového vozidla se obvykle pojí dva druhy pojištění – jednak povinné ručení (pojištění odpovědnosti z provozu vozidla) a jednak havarijní pojištění. Doplňková pojištění jsou obvykle spojena s havarijním pojištěním.

³⁶ŘEZÁČ, F. *Řízení rizik v pojišťovnictví*. 2011

Povinné ručení

Povinné ručení je povinné podle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Dle §1, odst. 2 může provozovat vozidlo na silnicích, místních komunikacích a účelových komunikacích (pokud je veřejně přístupná) jen ten, „*jehož odpovědnost za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla je pojištěna podle tohoto zákona. Povinnost pojištění odpovědnosti musí být splněna i v případě ponechání vozidla na pozemní komunikaci.*“³⁷

Výjimky ze zákona a tedy možnost provozovat vozidlo bez uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti mají složky integrovaného záchranného systému (pokud vozidla nejsou užívána k podnikání), Bezpečnostní informační služba, Generální inspekce bezpečnostních sborů, atd. (Konkrétní specifikace subjektů, kterých se týká výjimka ze zákona je možno dohledat v zákoně o pojištění odpovědnosti.) Dále také řidiči cizozemských vozidel, pokud drží zelené karty vydané v cizím státě a pojištění odpovědnosti se vztahuje na území České republiky se zajištěním kanceláří pojistitelů cizího státu, patří mezi výjimky ze zákona.³⁸

Přestupku se dopustí fyzická osoba v případě, že „*v rozporu s § 1, odst. 2 provozuje nebo ponechá vozidlo na pozemní komunikaci bez pojištění odpovědnosti, jako vlastník vozidla v rozporu s § 15, odst. 5 neodevzdá tabulku s registrační značkou a osvědčení o registraci vozidla nebo jako řidič vozidla v rozporu s § 17, odst. 1 nepředloží zelenou kartu nebo doklad o hraničním pojištění.*“³⁹ Za výše uvedené přestupky je možno uložit pokutu dle závažnosti a typu přestupku ve výši 1 500 – 40 000 Kč. Právnická osoba se dopustí přestupku tehdy, pokud provozuje vozidlo bez pojištění odpovědnosti či neodevzdá tabulku s registrační značkou, resp. osvědčení o registraci. Pokuta v těchto případech může dosáhnout 2 500 – 40 000 Kč opět dle typu přestupku a jeho závažnosti.⁴⁰ Z praxe je možné uvést příklad, kdy při běžné silniční kontrole policista zjistí, že vozidlo není pojištěno, i když podle zákona pojištěno být mělo. V tomto případě může být udělena pokuta ve výše uvedeném rozmezí.

³⁷ Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů, § 1, odst. 2

³⁸ Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů

³⁹ Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů, § 16

⁴⁰ Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů

Smlouvu o povinném ručení je povinen uzavřít vlastník vozidla, pokud zákon nestanoví jinak, přičemž toto vozidlo může být jak tuzemské tak cizozemské. Mezi nezbytné náležitosti smlouvy o povinném ručení patří:

- Určení pojistitele a pojistníka⁴¹ a údaje o vozidle
- Dobu, po kterou bude pojištění platit
- Výši limitu pojistného plnění
- Výši pojistného, jeho způsob placení a splatnost
- Místo a forma oznámení škodné události. Adresa bydliště či místa podnikání, sídlo škodního zástupce. Nezbytné je také uvést fakt, zda je pojištění odpovědnosti provozováno formou dočasného poskytování služeb.⁴²

Pojištění odpovědnosti zaniká dnem, kdy pojistník, resp. jiná oprávněná osoba, pojistiteli oznámí změnu vlastníka tuzemského vozidla; nastane nevratná změna, která je příčinou nemožnosti provozu; bylo vozidlo vyřazeno z evidence vozidel; odcizením vozidla; následujícím po marném uplynutí lhůty v upomínce doručené pojistníkovi (tuto lhůtu stanovuje pojistitel). Dále pojištění odpovědnosti může zaniknout dohodou, výpovědí podle zvláštního předpisu nebo uplynutím sjednané doby pojištění.⁴³

Evidence pojištění odpovědnosti

V souvislosti s pojištěním odpovědnosti je třeba zmínit také způsob, jakým je evidováno pojištění odpovědnosti. Evidence pojištění je nutná k tomu, aby bylo možno provádět účinnou kontrolu dodržování požadavků zákona o pojištění odpovědnosti.

Pojistitel je povinen sdělit Kanceláři⁴⁴ sdělit údaje týkajících se vozidel podléhajících evidenci vozidel (např. údaje o vzniku či zániku pojištění) do 1 měsíce od vzniku skutečnosti. Rozsah těchto údajů je stanoven příslušnou vyhláškou Ministerstva dopravy České republiky. Kancelář pak tyto údaje sděluje Ministerstvu dopravy ČR,

⁴¹ Pojistníkem se rozumí ten, kdo uzavřel s pojistitelem smlouvu o pojištění odpovědnosti. Pojistitelem je pojišťovna, která může, dle zvláštního právního předpisu, provozovat pojištění odpovědnosti na území České republiky. (Zákon č.168/1999 Sb., ve znění platných předpisů)

⁴² Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů

⁴³ Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů

⁴⁴ Kancelář = Česká kancelář pojistitelů, která je profesní organizací pojistitelů, jejíž povinnosti a oprávnění je uvedeno v zákonu č. 168/1999 Sb.

kteře porovnává tyto údaje s údaji vedenými v Centrálním registru vozidel a o výsledku srovnání zpětně informuje Kancelář. Ta pak podniká příslušné kroky k tomu, aby byly odchylky odstraněny.⁴⁵ Příkladem může být zjištění chybějícího platného uzavřeného pojištění odpovědnosti. V tom případě musí pojistník odevzdat registrační značku vozidla a osvědčení o registraci či uzavřít smlouvu novou.

Havarijní pojištění

V České republice vychází **havarijní pojištění** z občanského zákoníku a řídí se všeobecnými pojistnými podmínkami, pojistnou smlouvou včetně doplňkových pojistných podmínek. Pojištění se vztahuje na havárii (poškození či zničení nahodilé nebo úmyslně cizími osobami), živelní událost (následky působení živlů – oheň, krupobití, vichřice, atd.), odcizení, resp. pohřešování. Do pojištění se nezahrnuje např. působení opotřebením či nesprávné používání. V pojistných smlouvách je taxativně uvedeno, na co se pojištění nevztahuje.⁴⁶

Havarijně pojistit lze pouze vozidla, konkrétně vozidla s platným technickým průkazem, českou státní poznávací značkou (SPZ), výjimkou jsou vozidla historická. Mimo jiné tedy jednostopá motorová vozidla (motocykly), osobní automobily, dodávky, autobusy, nákladní vozidla, atd. Do pojištění je zahrnuta standardní, nadstandardní i povinná výbava.⁴⁷

Na rozdíl od pojištění odpovědnosti je havarijní pojištění dobrovolné a jedná se o pojištění smluvní. Při sjednání pojištění je možné od pojistitele získat bonus v podobě slevy ceny pojištění. „*U vozidel občanů a fyzických osob, které nejsou plátcí daně z přidané hodnoty (DPH) existuje právo na slevu na pojistném (dále jen bonus), a to pokud není ve smlouvě ujednáno jinak. Tato osoba má právo na bonus ve výši určené dosaženým stupněm bonusu. Stupeň bonusu se řídí rozhodnou dobou, tj. dobou nepřerušeno trvání pojištění, během níž nedošlo k pojistné události.*“⁴⁸

⁴⁵ Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů

⁴⁶ VOŽENÍLEK, V., CHLAŇ, A. *Pojišťovnictví*, 2003

⁴⁷ VOŽENÍLEK, V., CHLAŇ, A. *Pojišťovnictví*, 2003

⁴⁸ VOŽENÍLEK, V., CHLAŇ, A. *Pojišťovnictví*, 2003, str. 57

Doplňková pojištění

Protože na trhu pojištění vozidel existuje tvrdý konkurenční boj, přišly pojišťovny s nabídkou doplňkových pojištění, kterými se snaží zatraktivnit své služby pro klienty stávající i budoucí. Tato **doplňková pojištění mají často formu bonusu, který náleží k havarijnímu pojištění.**⁴⁹

Mezi rizika, která mohou být zahrnuta do doplňkového pojištění, patří pojištění čelního skla, zavazadel a věcí osobní potřeby, úrazu přepravovaných osob, mimořádné výbavy, pro případ nákladů za nájem nákladního vozidla. Je nutné také zmínit asistenční služby, které se řadí k významným bonusům doplňkového pojištění. Asistenční služby mohou být poskytovány bezplatně či do určité výše – existuje zde předem sjednaný limit. Také může být sjednáno omezení četnostního použití během trvání pojištění. Obvykle se tyto asistenční služby poskytují 24 hodin denně. Jaký druh asistenčních služeb, stejně tak i rozsah jejich poskytování by měl být zohledněn při výběru pojistitele.⁵⁰

⁴⁹VOŽENÍLEK, V., CHLAŇ, A. *Pojišťovnictví*, 2003

⁵⁰HRUBOŠOVÁ, M., *Havarijní pojištění v kostce*, 2013

2 Dopravní nehoda

Dopravní nehoda je v praxi prostředkem k tomu, aby pachatel trestného činu pojistného podvodu uplatnil pojistné plnění, které vzniklo právě poškozením vozidla při dopravní nehodě. Nehoda může být fingovaná od začátku nebo např. větší škoda na vozidle může být způsobena až po dopravní nehodě s cílem získat vyšší pojistné plnění.

Nejdůležitějším právním předpisem upravující oblast dopravních nehod patří zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (silniční zákon).

Souvisejícími předpisy pak jsou:

- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

2.1 Základní charakteristika

Silniční dopravní nehodu (dále jen SDN) definuje zákon 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích jako takovou událost, která se stane nebo započne na pozemní komunikaci. Při této události dojde ke škodě na zdraví (usmrcení nebo zranění osob) nebo ke škodě na majetku. Důležitá je přímá souvislost škody na zdraví nebo na majetku s vozidlem v pohybu.

Základními znaky dopravní nehody, které vyplývají z výše uvedené charakteristiky, jsou:

- Neočekávanost, ale zpravidla předvídatelnost nehody.
- Provoz na pozemní komunikaci
- Způsobení škody na životě nebo zdraví osoby, nebo na majetku.

Mezi příčiny SDN se řadí chování účastníků nehody (nedání přednosti v jízdě, nepřiměřená rychlost nebo mikrospánek řidiče), technický stav vozidel (poškozené brzdy, sjeté pneumatiky), jiné okolnosti (stav pozemní komunikace) a také situace silničního provozu (to jsou takové situace, které účastníci SDN nedokáží ovlivnit – povětrností situace, hustota provozu).⁵¹

Na základě výše uvedených charakteristik definoval Brázda (2008) dopravní nehodu jako „*neúmyslnou a společensky škodlivou událost, nezaviněnou nebo zaviněnou nedbalostním jednáním, událost, ke které dojde při provozu na veřejných komunikacích, a je událostí nezamýšlenou, nepředvídanou avšak předvídatelnou, která má za následek smrt osoby, zranění nebo hmotnou škodu.*“⁵²

Z pohledu trestně právního je příčinou dopravní nehody zaviněné jednáním fyzické osoby, které bývá často kvalifikováno podle trestního zákona jako přešůpek v silniční dopravě, nedbalostní trestné čin či obecné ohrožení. Dále je v souvislosti s dopravními nehodami možno nalézt jednání, která nemusí dopravní nehodu přímo způsobit, zvyšují však riziko jejího vzniku. Tato jednání jsou z pohledu trestního zákona označována jako obecné ohrožení, ohrožení a poškození životního prostředí, poškozování a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení (např. demolování dopravního značení) nebo ohrožení pod vlivem návykové látky (řízení pod vlivem alkoholu).

Z pohledu kriminalistického je dopravní nehoda událostí, u které je nutno nalézt příčiny a určit odpovědnou osobu, která dopravní nehodu způsobila. Výsledkem vyšetřování dopravní nehody pak také může být zjištění, že dopravní nehoda byla úmyslná a jejím účelem mělo být získání neoprávněného pojistného plnění. Je proto nutné, mimo jiné, zajistit kriminalistické stopy, vzít v úvahu místo, charakter provozu na pozemní komunikaci, atd. Způsob spáchání je v případě dopravních nehod obtížněji zjistitelný z důvodu nevýrazného způsobu odražení v kriminalistických stopách. Mezi kriminalistické analýzy používané u dopravních nehod slouží tyto expertízy-trasologická, daktyloskopická, mechanoskopická, biologická, chemická či vybrané oborové expertízy.⁵³

⁵¹ CHMELÍK, J., *Vyšetřování silničních dopravních nehod*, 1998

⁵² BRÁZDA, J., *Fenomén silniční dopravní nehody: (objasňování a základní postupy): vědecká monografie*. 2008, str. 19

⁵³ BRÁZDA, J., *Fenomén silniční dopravní nehody: (objasňování a základní postupy): vědecká monografie*. 2008

Silniční zákon připouští, že účastníci dopravní nehody nemusí Policii ČR přivolat vždy⁵⁴. „V případech, kdy nevznikne povinnost oznámit nehodu policii, musí sepsat společný záznam o dopravní nehodě, který podepíší a neprodleně předají pojistiteli; tento záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, jejich účastníků a vozidel, její příčiny, průběhu a následků.“⁵⁵

Příklad formuláře společného záznamu o dopravní nehodě, který je volně dostupný pro širokou veřejnost, lze nalézt v Příloze 1. Z něj je zřejmé, že účastníci dopravní nehody zaznamenávají datum, čas a místo nehody, údaje o vozidlech, pojistnících, pojistiteli řidičích a také o okolnostech nehody. Dá se tedy říci, že formulář je navržen tak, aby i ve stresové situaci, kterou dopravní nehoda bezesporu je, účastníci dopravní nehody uvedli všechny podstatné a důležité skutečnosti. A tedy identifikovali pro potřeby pojišťoven či dalších institucí následující údaje, které požaduje zákon. Konkrétně se jedná o:

- identifikaci místa a času dopravní nehody
- identifikaci účastníků dopravní nehody a jejich vozidel
- příčiny vzniku dopravní nehody
- průběh dopravní nehody a její následky⁵⁶

2.2 Vyšetřování dopravní nehody Policií ČR

Pokud je vyšetřování dopravní nehody vedeno správně a nejsou opomenuty žádné důležité kroky, mohou vyšetřující příslušníci Policie ČR získat důležité důkazy o spáchání trestného činu pojistného podvodu a předejít tak složitému zpětnému vyšetřování a dokazování. Policie ČR má proto k vyšetřování dopravních nehod vypracován postup, kterým by se příslušníci měli řídit, aby nebyly znehodnoceny důležité kriminalistické stopy na místě SDN.

Po přivolání na místo SDN je příslušník Policie ČR povinen poskytnout první pomoc zraněným osobám, pokud to situace vyžaduje (např. přivolaná zdravotnická záchranná služba ještě na místo nehody nepřijela). Dále je nutné, aby zabránil dalším škodám

⁵⁴ Účastníkovi dopravní nehody nevznikne újma na zdraví nebo škoda na jednom z vozidel nepřesáhla 100 000,- Kč.

⁵⁵ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na silničních komunikacích a o změnách některých zákonů, §47, odst. 3, písm. g, ve znění platných předpisů

⁵⁶PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Dopravní nehody*. 2013

na majetku nebo vědomému i nevědomému maření vyšetřování. Obvykle je také třeba zřídit uzávěry, aby bylo možné místo dopravní nehody zajistit a v co nejrychlejším možném čase obnovit provoz na pozemní komunikaci. Tyto úkony se řadí k **počátečním neodkladným opatřením** a jejich pořadí se řídí tím, jak policisté vyhodnotí situaci po příjezdu na místo SDN.

Ohledání místa dopravní nehody je nezbytným krokem ve vyšetřování SDN. Jeho účelem je „zjištění a zajištění stop a dalších důkazů a informací, které jsou významné pro stanovení příčiny dopravní nehody a případného zavinění pachatele. Od počátku je při něm používáno postupů technického charakteru (zejména z oboru konstrukce vozidel a provozu dopravních prostředků), které musí využívat policisté, provádějící vyšetřování dopravní nehody.“⁵⁷

Celé místo nehody je nutné ohledat co nejpodrobněji a všechny faktory posuzovat komplexně, v širších souvislostech. Zajišťují se totiž důkazy, díky nimž se objasňuje příčina dopravní nehody, resp. zavinění jednotlivých účastníků. Postupuje se tak, že se jednotlivé stopy označují čísly (viz. Obrázek 2), která jdou v posloupnosti. Tyto stopy je nutné přesně popsat a fixovat. Zafixování se provádí graficky (zakreslením), fotograficky nebo formou videozáznamu.

Obrázek 2 - Fotodokumentace dopravní nehody

Zdroj:<http://storage.pozary.cz/2013/06/uz51cd8dba7419d/obr51cd8ddec2635/1024x768.jpg>

⁵⁷CHMELÍK, J. a kol. *Dopravní nehody*. 2009, str. 286

Dokumentace k dopravní nehodě zpravidla obsahuje protokol o nehodě v silničním provozu, plánec dopravní nehody a fotodokumentaci. Tato dokumentace je u dopravních nehod nejdůležitějším důkazním prostředkem. Na kvalitě jejího zpracování závisí i vypracování znaleckých posudků a chyby vážného charakteru není zpravidla možné nahradit jinými důkazními prostředky.⁵⁸

Ke správnému stanovení příčin a zavinění účastníků SDN je potřeba provést i **podání vysvětlení, provedení výslechu účastníků dopravní nehody, svědků nebo poškozeného**. Zjišťují se tak příčiny nehody a podmínky při dopravní nehodě. V zájmu rychlého a objektivního vyšetření SDN se nedoporučuje tyto kroky odkládat, protože v procesu vybavování a zapamatování čas hraje podstatnou úlohu.⁵⁹ Lidé totiž přirozeně zapomínají a určité události si mohou nevědomě zkreslovat.

Ve všech fázích vyšetřování dopravních nehod může vyšetřující příslušník Policie ČR pojmout podezření, že SDN vykazuje podezřelé znaky, které mohou upozorňovat na to, že dopravní nehoda byla fingována a může se jednat o pokus trestného činu pojistného podvodu. Získávání znalostí a zkušeností ve vyšetřování dopravních nehod by nemělo otázkou několika měsíců, ale tento proces by měl být neustálý.

⁵⁸CHMELÍK, J. a kol. *Dopravní nehody*. 2009

⁵⁹CHMELÍK, J. a kol. *Dopravní nehody*. 2009

3 Pojistná událost a likvidační řízení

Příslušník Policie, který může být přivolán k dopravní nehodě nebo se přímo zabývá vyšetřováním dopravních nehod či pojistných podvodů, by měl mít i informace o tom, jak obvykle probíhá likvidační řízení. Tyto znalosti mohou přispět k odhalení pojistného podvodu nebo k poskytnutí důležitých informací účastníkům dopravní nehody.

Zákon o pojistné smlouvě definuje pojistnou událost jako „*nahodilou skutečnost*”⁶⁰ *blíže označenou v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.*“⁶¹ Protože existuje zákonná povinnost mít sjednané povinné ručení, řadí se dopravní nehoda, při které vznikne škoda na zdraví či majetku, k pojistným událostem téměř vždy. I když pojistná událost vznikne, je možné se v praxi setkat s případy, že klient nárok na pojistné plnění neuplatní – např. prasklé zadní světlo po nárazu sloupku při couvání vymění na vlastní náklady a pojistnou událost pojišťovně nehlásí.

Pokud nastane u klienta pojistná událost a dojde k uplatnění nároku na pojistné plnění, zahájí pojišťovna proces – likvidační řízení, jehož cílem je likvidace pojistné události, ať již s tím výsledkem, že dojde k vyplacení pojistného plnění či k odmítnutí pojistného plnění (např. právě v případě pojistného podvodu. Na šetření pojistné události má pojistitel lhůtu 3 měsíců od nahlášení škodní události. Pokud nelze tuto lhůtu dodržet, je nutné důvod prodloužení šetření oznámit oprávněné osobě. Na Obrázku 3 je zobrazeno schéma obvyklého procesu likvidace s jeho jednotlivými etapami.

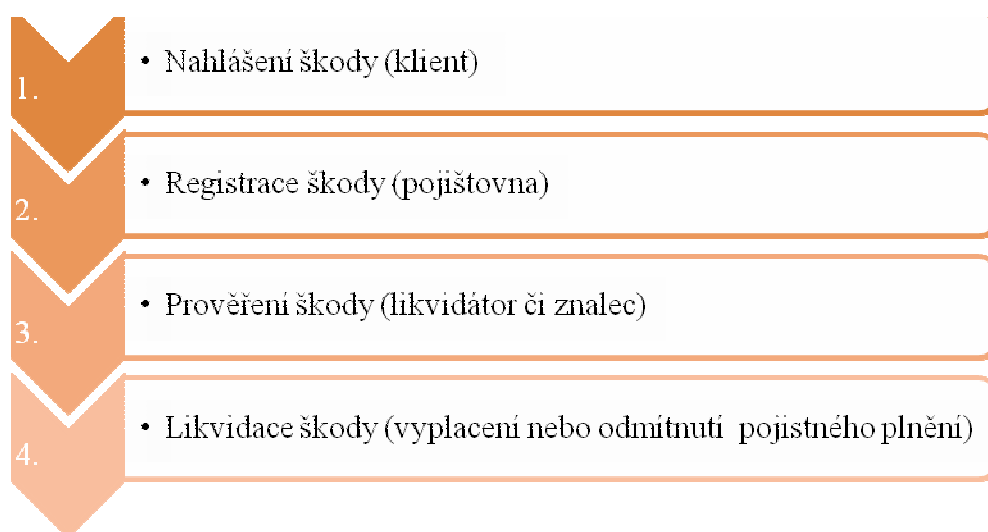
Aby bylo likvidační řízení zahájeno, je potřeba, aby klient nahlásil škodu. Nemusí to být přímo klient pojišťovny, může to být i rodinný příslušník, protože při dopravní nehodě mohl klient pojišťovny zemřít. Toto ohlášení může být provedeno elektronicky, telefonicky či osobní návštěvou na pobočce pojišťovny. Písemné hlášení škody, které by mělo následovat např. po telefonickém nahlášení, je pak podkladem, ze kterého se vychází při likvidačním řízení.

⁶⁰ Nahodilou skutečností se rozumí taková skutečnost, která může nastat, ale není jisté, zda nastane v té době, kdy trvá soukromé pojištění nebo se neví, kdy vznikne.

⁶¹ Zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), §3, písm. b)

Na základě nahlášení škody pracovník pojišťovny registruje škodu. Při této registraci škody je evidován podrobný popis škody a také osobní údaje o klientovi. Aby nedocházelo k záměně jednotlivých pojistných událostí, je každé pojistné události přiděleno unikátní číslo a pod tímto číslem jsou pak evidovány všechny doklady, záznamy či písemnosti, které se dané pojistné události týkají. Zároveň je škoda elektronicky zaznamenána a evidována v databázi škod.

Obrázek 3 - Schéma procesu likvidačního řízení

Zdroj dat: www.financnivzdelavani.cz

Aby pojišťovna zjistila skutečný rozsah škod v rámci pojistné události, v další etapě likvidačního řízení dojde k prověření škody. Osobou, která ověření škody provádí je buď likvidátor pojišťovny či znalec. Cílem likvidátora či znalce je zjištění rozsahu škody, pořídit fotodokumentaci a také vyhotovit podrobný popis škody, jak škoda vznikla, jak byla odstraněna, zjistit a definovat odpovědnou osobu za škodu. Všechny tyto informace mohou být důležitým materiálem pro odhalení pojistného podvodu. Podstatné pro uznání pojistného plnění je zjištění, zda pojistné riziko zahrnovalo konkrétní příčinu škody. Pokud nedošlo v předchozí fázi likvidačního řízení k sepsání identifikačních údajů o škodní události, likvidátor tento úkon provede při ohledání škody.

V poslední fázi likvidačního řízení dochází k likvidaci škody. Pokud likvidátor uzná nárok na pojistné plnění, vypočítá jeho výši na základě sesbíraných dat a pojistné plnění je

vyplaceno poté, co je zkontrolována věcná správnost likvidace a schválen výpočet. Lhůta splatnosti je 15 dnů od ukončení šetření pojistitele.

Praktická část

Nejprve je v praktické části provedena analýza týkající se pojistného trhu v České republice a analýza týkající se dat o pojistných podvodech ve vybraných oblastech pojištění, uchráněných hodnot z dat České asociace pojišťoven. Nechybí ani analýza dat o vyšetřování pojistných podvodů ze statistik Policie České republiky a také komparace dat o pojistných podvodech ze statistik České asociace pojišťoven a Policie ČR.

Následuje shrnutí postupu vyšetřování pojistných podvodů Policií ČR v praxi, kdy zdrojem informací bude rozhovor s kriminalistkou Policie ČR, která se vyšetřováním pojistných podvodů zabývá.

Likvidátor Pojišťovny Allianz, a.s. byl tak laskav a opět prostřednictvím řízeného rozhovoru poskytl zajímavé a poučné informace o problematice pojistných podvodů a likvidaci pojistných událostí v praxi. Shrnutí jeho poznatků je nejdůležitější část práce, neboť přináší jak policistům, tak široké veřejnosti cenné poznatky.

4 Analýza dat týkající se pojistného trhu a pojistných podvodů z let 2007 – 2012

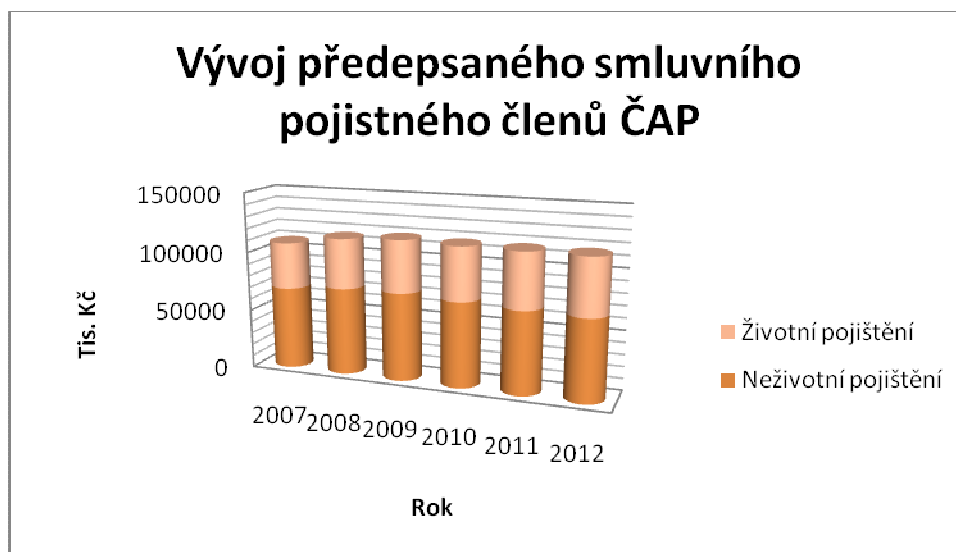
V zadání práce bylo pro provedení statistické analýzy vybráno období v letech 2007–2011. Vzhledem k tomu, že termín odevzdání této bakalářské práce byl posunut, bylo toto období rozšířeno o jeden rok.

Vývoj pojistného trhu v letech 2007 – 2012

V moderní společnosti je možné chránit soukromý i veřejný majetek nebo zdraví prostřednictvím soukromého pojištění. V případě úrazu, nemoci, stáří, havárie, přírodní katastrofy či škody způsobené vlastním zaviněním představuje vhodně zvolené pojištění záruku odškodnění. Pojistný trh je také nezanedbatelnou součástí národního hospodářství. Vývoj pojistného trhu je ovlivněn mnoha faktory. Demografickými, socioekonomickými či například legislativními či klimatickými.

Vývoj pojistného trhu v České republice je k nalezení v Grafu 1. Od roku 2008 objem předepsaného smluvního pojištění osciluje kolem hodnoty 116 mld. Kč. Zároveň je možné pozorovat velice pozvolnou změnu poměru životního a neživotního pojištění a to ve prospěch životního pojištění. Vysvětlením by mohl být předpoklad, že lidé si začínají uvědomovat důležitost pojištění proti životním rizikům – např. možnost zajistit rodinu v případě úmrtí či invalidity hlavního živitele.

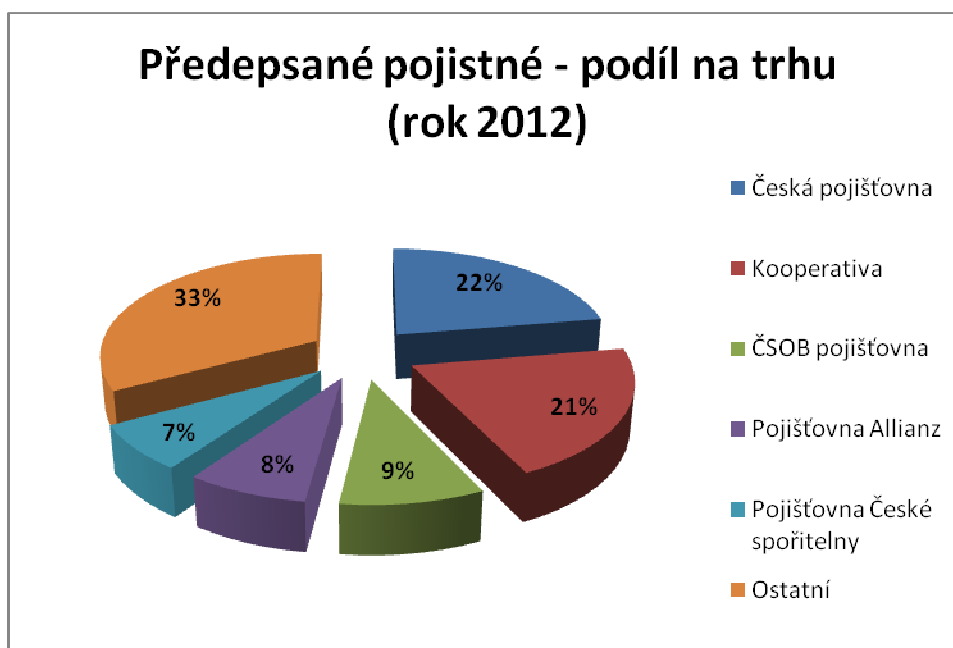
Graf 1 Vývoj předepsaného smluvního pojištění členů ČAP (2007 - 2012)

Data: ČAP

Jak vyplývá z Grafu 1, objem předepsaného neživotního pojištění stále převyšuje objem předepsaného životního pojištění. V následující tabulce proto bude provedeno srovnání struktury pojistného trhu neživotního pojištění v letech 2007 a 2012.

Graf 2 - Předepsané pojistné - podíl pojišťoven na trhu (2012)

Data: ČAP

V České republice Česká asociace pojišťoven eviduje 30 členů. Podíl pojišťoven dle předepsaného pojistného za rok 2012 je k nahlédnutí v Grafu 3. Pojišťovny, které jsou v Grafu 4 zmíněny, dosáhly objemu předepsaného pojištění, který přesahoval 100 mil. Kč. Pojišťovny s menším objemem předepsaného pojistného jsou zahrnuty v kategorii ostatní. Největší podíl na trhu zaujímala Česká pojišťovna, a.s. s 22 %, následovala Kooperativa pojišťovna a.s. s 21 % podílem. Následovaly další 4 pojišťovny s 9 %, resp. 8 % a 7 % podílem (ČSOB pojišťovna a.s., Allianz pojišťovna, Pojišťovna České spořitelny). Zbývající pojišťovny zahrnuté do kategorie ostatní měly třetinový podíl na trhu. Tedy 5 komerčních pojišťoven v roce 2012 pokrylo 2/3 předepsaného pojistného.

Tabulka 4 - Struktura pojistného trhu - neživotní pojištění

Druh pojištění	2007	2012	Rozdíl
Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	29,9	25,1	-4,8
Pojištění majetku	22,2	24,9	2,7
Havarijní pojištění	20,8	18,7	-2,1
Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu	13,1	15,7	2,6
Ostatní	14	15,7	1,7

Data: ČAP

Po srovnání údajů o pojistném trhu neživotního pojištění (viz. Tabulka 4) je zřejmé, že došlo ke změně struktury neživotního pojištění. K nejvýraznějšímu poklesu došlo

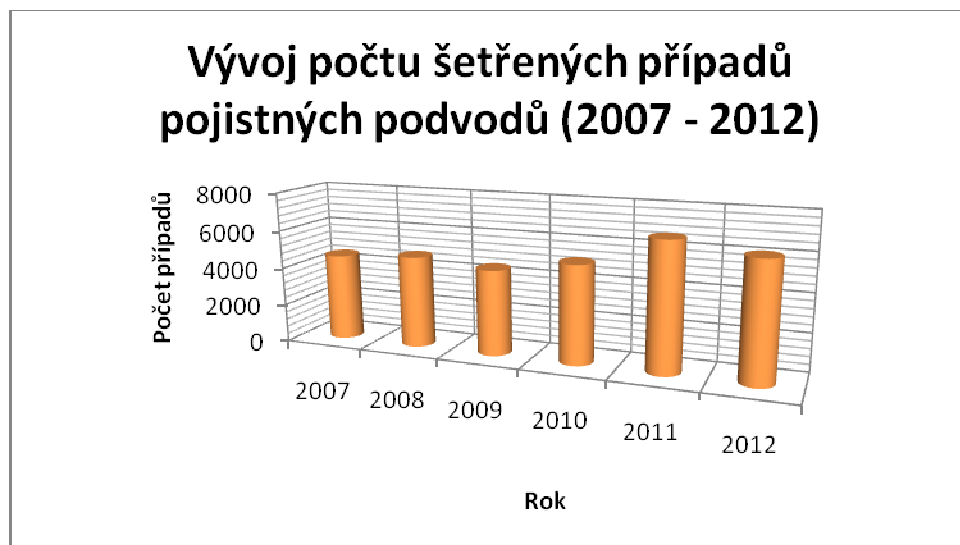
u pojištění odpovědnosti z provozu vozidla – o 4,8 %, pokles vykázalo také havarijní pojištění. Naopak k nejvyššímu nárůstu došlo u pojištění majetku 2,7 %. Je patrný úbytek u zákonného i smluvního pojištění spojených s provozem motorového vozidla, zatímco vzrůstá podíl pojištění majetku, odpovědnosti za škodu a ostatních typů neživotních pojištění.

Pojistné podvody v České republice v letech 2007 – 2012 dle České asociace pojišťoven

Po základním představení pojistného trhu v České republice bude následovat analýza vývoje počtu šetřených případů pojistných podvodů. Analýza se bude týkat nejen vývoje počtu šetřených případů pojistných podvodů, ale i podílu pojistných podvodů v jednotlivých oborech pojištění, resp. uchráněné hodnoty v uvedených oborech pojištění. Obory pojištění byly rozděleny takto:

- Pojištění vozidel
- Pojištění přepravy
- Pojištění majetku a odpovědnosti
- Pojištění osob

Graf 3 - Vývoj počtu šetřených případů pojistných podvodů (2007 - 2012)

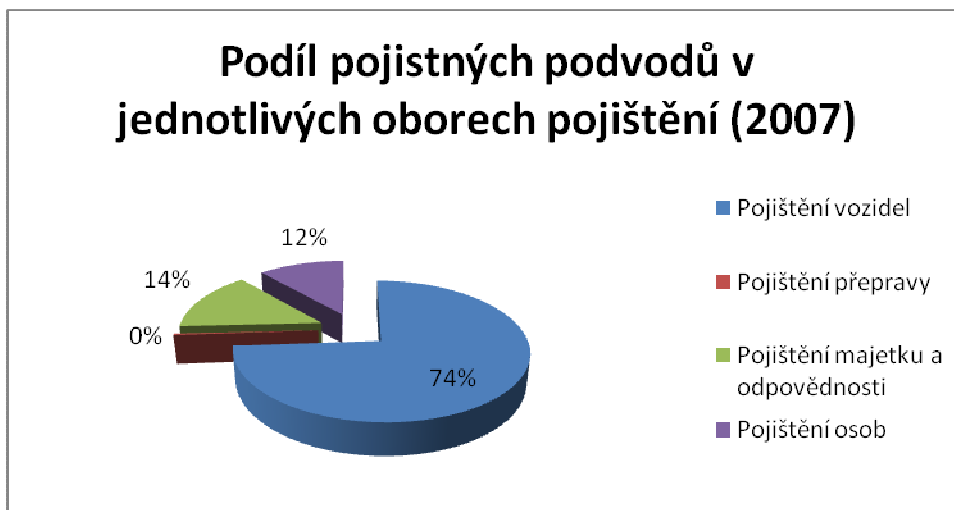

Data: ČAP

V Grafu 3 je ke shlednutí vývoj počtu šetřených případů pojistných podvodů v letech 2007 – 2012. Ve srovnání s rokem 2007 se celkový počet pojistných podvodů zvýšil. Při podrobnějším zkoumání lze konstatovat, že k prudkému nárůstu došlo v letech 2010

a 2011, pak došlo k mírnému snížení vývoje počtu šetřených případů pojistných podvodů.

Graf 4 - Podíl pojistných podvodů v jednotlivých oborech pojištění (2007)

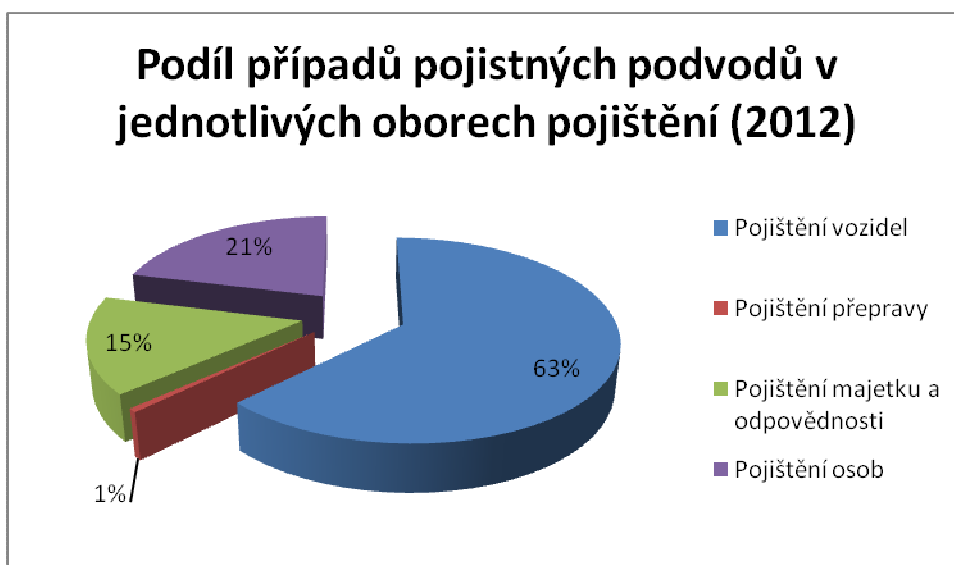

Data: ČAP

Zapříčiněno je to pravděpodobně důslednější kontrolou, na kterou pojišťovny začaly klást větší důraz. Také prevence a boj s pojistnými podvody dostaly mnohem větší prostor a začal se vyvíjet software, který by měl významně napomoci k boji s tímto druhem kriminality.

Srovnání podílu případů pojistných podvodů v letech 2007 a 2012 je provedeno v Grafu 4 a Grafu 5. Po srovnání grafů z roků 2007 a 2012 lze říci, že se změnil poměr jednotlivých oborů pojištění na podílu pojistných případů.

Graf 5 - Podíl případů pojistných podvodů v jednotlivých oborech pojištění (2012)

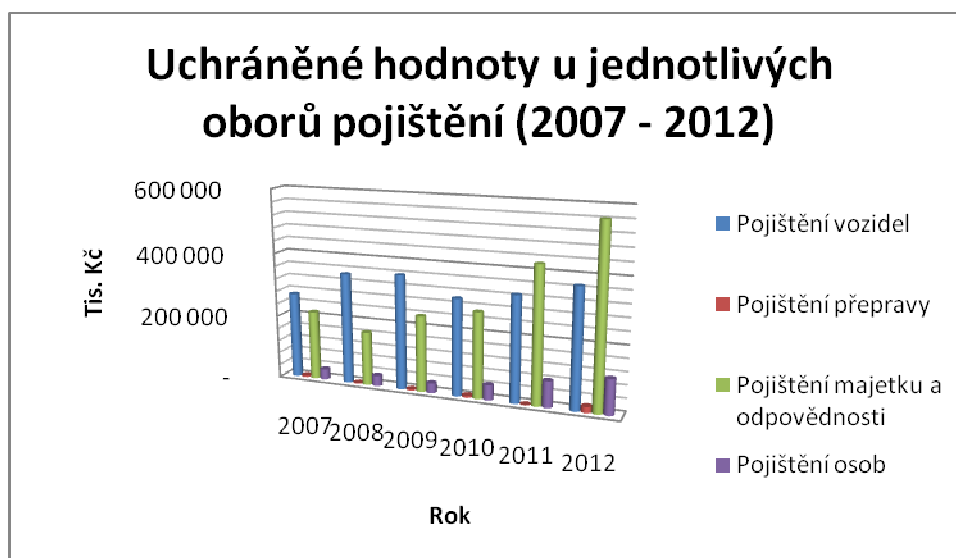

Data: ČAP

Po srovnání grafů z roků 2007 a 2012 lze říci, že se změnil poměr jednotlivých oborů pojištění na podílu pojistných případů. U pojištění vozidel došlo ke snížení z téměř $\frac{3}{4}$ podílu, na méně než $\frac{2}{3}$ podíl. Naopak u pojištění osob došlo k nárůstu o 9%, u pojištění majetku a odpovědnosti o 1% a u pojištění přepravy taktéž o 1%.

Uchráněné hodnoty u jednotlivých oborů pojištění jsou vyobrazeny pro období 2007 – 2012. U pojištění vozidel je trend kolísavý – nikdy výše uchráněných hodnot neklesly pod 269 mil. Kč a nepřevýšily 372 mil. Kč. Většinou rostoucí trend, kromě roku 2008, mají uchráněné hodnoty pojištění majetku a odpovědnosti, kdy v roce 2012 dosáhly tyto hodnoty finanční částky téměř 563 mil. Kč. (viz. Graf 6)

Graf 6 - Uchráněné hodnoty u jednotlivých oborů pojištění v letech (2007 - 2012)

Data: ČAP

Pojistné podvody dle Policie České republiky v letech 2007 - 2012

Na základě oznámení se Policie ČR zabývá pojistnými podvody a šetří, zda byla naplněna skutková podstata trestného činu pojistného podvodu. Na svých oficiálních webových stránkách www.policie.cz zveřejňuje každoroční statistiky kriminality, v nichž mají pojistné podvody své místo. V Tabulce 5 je zachycen vývoj zjištěných pojistných podvodů, počet objasněných případů, včetně objasněných dodatečně. Nechybí ani počet stíhaných, resp. vyšetřovaných osob a vyjádření škody v tis. Kč.

Tabulka 5 - Vývoj počtu pojistných podvodů v letech 2007 - 2012

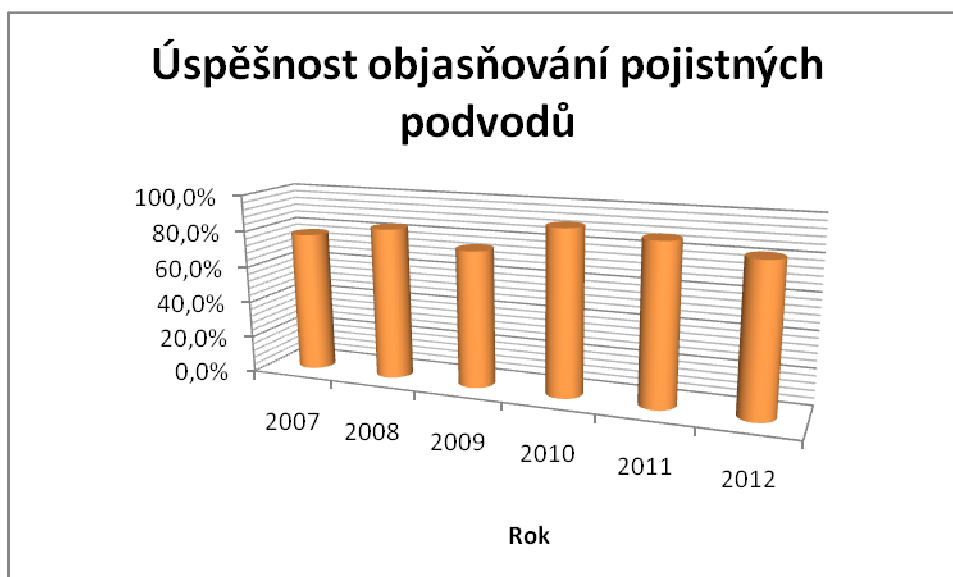
Rok	Zjištěno	Objasněno		Stíháno, vyšetřováno osob	Škody (v tis. Kč)	
		Počet	Dodatečně		Celkem	Zajištěno
2007	390	291	10	267	85 670	75
2008	408	303	37	468	92 409	1
2009	429	283	39	420	136 614	0
2010	354	245	75	456	102 858	0
2011	378	273	57	421	177 270	203
2012	376	253	54	350	120 530	0

Data: Policie ČR

Počet případů se ve zvoleném období pohybuje v rozmezí 354 – 429 případy ročně. Počet stíhaných osob nikdy nepřekročil 468, nejméně osob bylo stíháno v roce 2007, kdy jich Policie ČR vyšetřovala 267. Škody dosáhly milionových hodnot. Rok 2011 byl v tomto ohledu nejhorší – škody byly vyčísleny přes 177 mil. Kč. Příčinou může být ekonomická recese, která přináší nižší příjmy a tedy „pokusení“ získat potřebné finanční prostředky i nelegální cestou.

Úspěšnost objasněných případů (včetně dodatečně objasněných případů) se pohyboval mezi 77% - 91%. (viz. Graf 7) Nejvyšší úspěšnosti při objasňování pojistných podvodů dosáhla Policie ČR v roce 2010 (téměř 91%), nejnižší naopak v roce 2009 a to 77%.

Graf 7 - Úspěšnost objasňování pojistných podvodů Policií ČR (2007 – 2012)

Data: Policie ČR

Srovnání počtu šetřených případů České asociace pojišťoven a Policie ČR

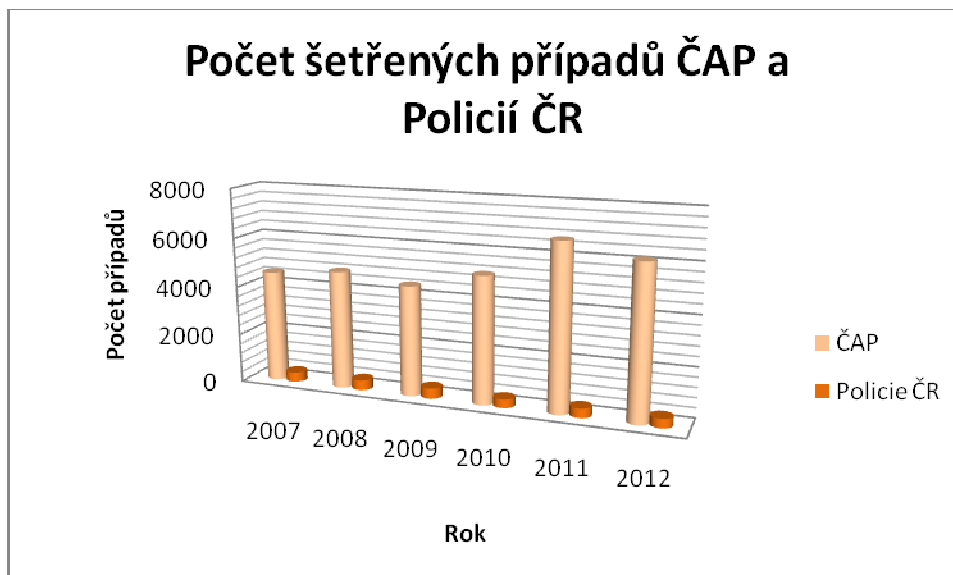
Na první pohled je v Grafu 8 patrný výrazný rozdíl mezi počtem šetřených případů, kterými se zabývali členové České asociace pojišťoven a Policie České republiky.

Počet šetřených případů členy ČAP je oproti počtu šetřených případů Policií ČR mnohonásobně vyšší.

Příčinou je s největší pravděpodobností fakt, že Policie ČR se případem pojistných podvodů zabývá až po podání oznámení. Pojišťovny se totiž v odhalování pojistných

podvodů sami čím dál více angažují a po odhalení se nejprve snaží vše řešit s klienty sami. Pokud se jim to nedaří, jsou nuceny oznámit pojistný podvod na Policii ČR, která pak tyto případy šetří jako trestné činy.

Graf 8 - Počet šetřených případů ČAP a Policií ČR (2007 - 2012)

Data: ČAP, Policie ČR

Po srovnání počtu šetřených pojistných podvodů (Graf 8) v roce 2007 a v roce 2012 je zřejmé, že počet případů vzrostl z cca 4 500 na 6 100 případů. Rok 2012 však nebyl rekordním. V roce 2011 šetřili členové ČAP téměř 6 700 případů pojistných podvodů. Zajímavé je zjištění, že i když byl rok 2011 rekordní, co se týká počtu šetřených případů členy ČAP. Policie ČR v tomto roce nevykázala rekordní počet zjištěných případů ani vyšetřovaných osob, přesto škody byly v tomto roce rekordní, navíc bylo zajištěno 203 tis. Kč.

5 Pojistné podvody při dopravních nehodách v praxi

Velice důležitou osobou, která je v procesu likvidace pojistné události a vyšetřování pojistných podvodů v praxi je v pojišťovnách likvidátor a detektiv. Řízený rozhovor s likvidátorem komerční Pojišťovny Allianz, a.s. byl zdrojem dat a informací ke zpracování postupu pojišťovny v praxi jednak při likvidaci pojistné události, a jednak při detekci, resp. vyšetřování pojistných podvodů z povinného ručení a havarijního pojištění.

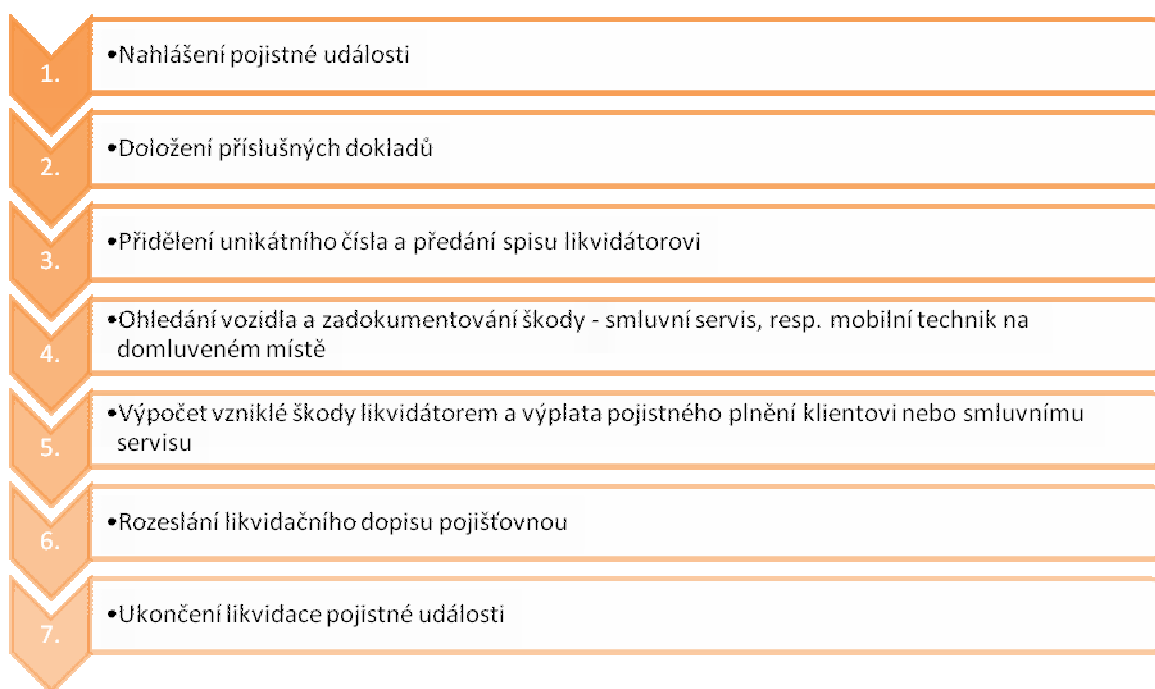
V praxi probíhá **likvidace pojistné události** obvykle tak, že klient nahlásí operátorovi událost na zákaznickou linku buď z místa dopravní nehody, nebo později, např. z domova. Pojišťovna si na klientovi vyžádá doložení různých dokladů a podkladů pro vyřízení pojistné události. Jedná se zejména o kopie řidičských průkazů, technických průkazů či plných mocí, pokud věc vyřizuje za klienta někdo jiný.

Pak pojistná událost dostane své unikátní číslo a spis je předán likvidátorovi, který se s klientem domluví, kde bude vozidlo opravováno – zda ve smluvním servisu nebo na jiném místě. V případě, že je místo opravy odlišné od smluvního servisu⁶², je nutné domluvit se tak, aby vozidlo mohl vidět mobilní technik, který vozidlo nafotí, ohledá a pořídí zápis do protokolu. Smluvní servis si veškerou agendu s pojišťovnou vyřizuje sám. Služby mobilního technika jsou obvykle využívány v případech, kdy chce klient pojistnou událost vyřídit rozpočtem nebo na vozidle vznikla při dopravní nehodě větší škoda.

Škoda se zadokumentuje a pojišťovna čeká na fakturu ze servisu, resp. předá podklady likvidátorovi, který vypočítá vzniklou škodu a pojišťovna vyplatí klientovi nebo smluvnímu servisu, který provedl opravu, pojistné plnění. Pokud je pojistné plnění vypláceno smluvnímu servisu, smluvní servis obdrží tzv. krycí dopis, kterým servis dostává potvrzení o tom, že pojišťovna již vyplácí peníze a může tak dojít k předání opraveného vozidla klientovi.

Při ukončení pojistné události dostávají všichni zúčastnění **LIKVIDAČNÍ DOPIS**, kde je oznámeno, že je pojistná událost uzavřena, pojistné plnění vypláceno. Všechny kroky tohoto procesu jsou zjednodušeně zaznamenány v Obrázku 5.

⁶² Smluvní servisy mají s pojišťovnou smlouvu, že mohou bez mobilního technika likvidovat škody např. 50 000,- Kč, některé značkové servisy - třeba Mercedes, BMW do 100 000,- Kč, servisy nákladních vozidel i do 200 000,- Kč.

Obrázek 4 - Likvidace pojistné události v praxi

Zdroj: řízený rozhovor s likvidátorem Pojišťovny Allianz, a.s.

5.1 Detekce a vyšetřování pojistných podvodů v praxi komerčními pojišťovnami

Na základě rozhovoru s likvidátorem Pojišťovny Allianz, a.s. lze sestavit následující postup, který je využíván v praxi pro řešení pojistných podvodů z pojištění motorových vozidel.

Pokud likvidátor pojme podezření na pojistný podvod již při hlášení pojistné události, provede záznam do příslušného spisu na dodržení zvýšené pozornosti při likvidaci pojistné události. Jak likvidátor, tak mobilní technik pak důkladně prověří stav havarovaného vozidla a provedou bedlivou kontrolu všech souvisejících dokumentů. (Jak uvedl v rozhovoru likvidátor, příkladem může být střet starého a nového vozidla, kdy nedojde k přímému střetu mezi těmito vozidly, a řidič nového vozidla musel reagovat tak, aby se vyhnul vozidlu starému, aby nedošlo ke střetu. Nové vozidlo díky výše popsané situaci narazí do stromu nebo jinak havaruje. Případně staré vozidlo může posloužit jako beranidlo, kdy do poškozeného nového vozidla se narazí znova starým vozidlem. Škoda se již tímto způsobem obvykle nezvýší, ale pojistné plnění může být uplatněno z povinného ručení starého vozidla.)

Protože již byl technik před ohledáním vozidla upozorněn na možný případ pojistného podvodu, provede důkladnou kontrolu, dává si pozor na uvedené skutečnosti a vyptává se, jak ke střetu došlo, jestli to, co uvádí klient, není v rozporu s prvotním hlášením pojistné události. Podezření na pojistný podvod může samozřejmě mobilní technik pojmout až na místě bez předchozího upozornění likvidátora nebo jiného pracovníka pojišťovny. V případě, že mobilní technik zjistí nějakou nesrovnalost⁶³, která by mohla být indicií pro pojistný podvod, zapíše poznámku do spisu a předá spis detektivům pojišťovny, kteří převezmou pojistnou událost a dále ji šetří sami ve spolupráci s likvidátorem, znalci, soudními znalci, detektivy ostatních pojišťoven a resp. policíí.

Pokud je pojistný podvod prokázán, může dojít k několika následujícím situacím:

- Klient se k pojistnému podvodu přizná a pojistné již bylo vyplaceno. V tomto případě je na klientovi požadováno bezpodmínečné vrácení vyplaceného pojistného plnění.
- Klient se k pojistnému podvodu přizná a pojistné plnění ještě vyplaceno nebylo. Pak samozřejmě již k výplatě pojistného plnění nedojde a u klienta pojišťovna vede poznámku, že se dopustil podvodného jednání, aby bylo při další potencionální škodní události zřejmé, že se musí postupovat obezřetně.
- Pokud klient prokazatelný pojistný podvod popírá, předává se věc Policii ČR pokaždé.
- V případě, klient vinu popírá a nepodařilo se sesbírat dostatek důkazů pro prokázání pojistného podvodu, kritériem pro předání případu Policii ČR je výše škody. Pokud je vysoká, případ je předán.
- Při podezření na napojení klienta pojišťovny na nějakou větší skupinu páchající pojistné podvody nebo při pojistné události s vyšší škodou, je případ předáván Policii ČR vždy.

V případech, že je případ předáván Policii ČR, trestní oznámení podávají detektivové pojišťovny.

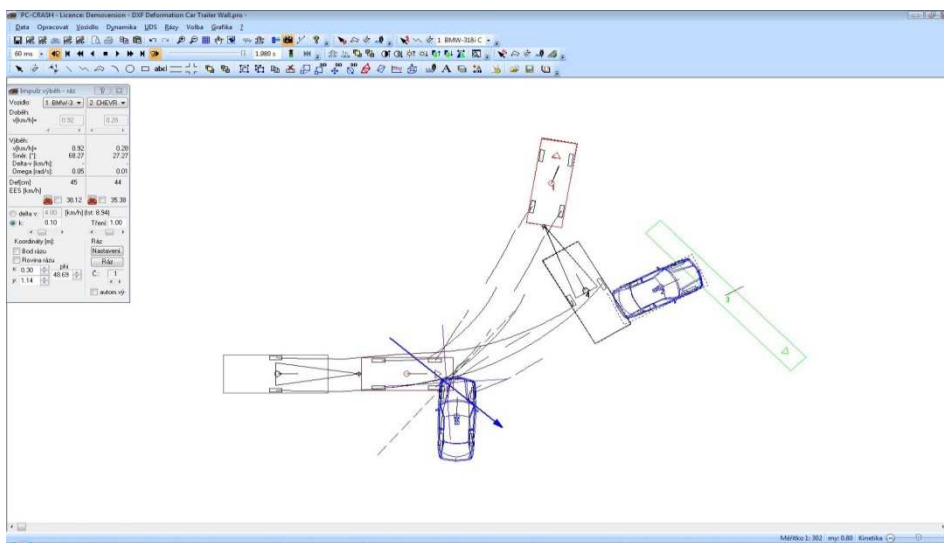
Konkrétně Pojišťovna Allianz, a.s. využívá k odhalování pojistných podvodů především FRAUD systém, své vlastní detektivy a soudní znalce. Využívání jsou i specialisté

⁶³ Jako příklad byla likvidátorem uvedena pojistná událost, kdy se na karoserii v místě, kde se střetla 2 vozidla, našla kůra ze stromu

v rámci pojišťovny. To znamená, že např. k havarovanému motocyklu je na ohledání odeslán takový mobilní technik, který se na nehody motocyklů specializuje.

V současné době také již existuje a je využíván software, který dokáže nasimulovat nehodový děj a vypočítat dráhy vozidel při nehodě. Na Obrázku 6 je zachycena simulace dopravní nehody – např. v jakých dráhách se vozidla pohybovala před nárazem a ve kterých polohách skončila po nárazu.

Obrázek 5 - Ukázka programu PC Crash – simulace dopravní nehody

Zdroj: <http://www.pccrash.cz/files/pictures/pcc/big/pcc3.jpg>

Prevence pojistných podvodů v praxi

Vedle využívání již výše zmiňovaných prostředků k odhalování pojistných podvodů se pojišťovny snaží pojistným podvodům předcházet. Snahou bývá např. klienty, kteří se snaží uplatnit nárok na pojistné plnění z pojistné události do smluvních servisů (pokud se nejedná o parciální škodu) a vozidlo z místa nehody odtáhnout smluvní odtahovou službou. V těchto smluvních servisech je prováděno školení příslušných pracovníků specialistou na podvody a to 1x ročně.

Spolupráce se smluvními servisy vznikla po zkušenostech, že podvodník si obvykle vozidlo zajišťuje sám, nechce jej opravovat v servisu, opravuje jej doma nebo u známého opraváře, peníze chce vyplatit na ruku. Na prvním místě je snaha ihned získat peníze, klient se příliš nestará o to, kdy bude vozidlo opraveno, a obvykle není

vyžadována druhá, následnou prohlídku na skryté poškození, které vyjde najevo až po rozebrání vozidla.

5.2 Vyšetřování pojistných podvodů Policií ČR

Díky ochotě a vstřícnosti kriminalistky Policie ČR, která se zabývá vyšetřováním podvodů, byly prostřednictvím řízeného rozhovoru získány informace o postupu vyšetřování pojistných podvodů v praxi. Na konkrétním případě, který kriminalistka vyšetřovala, bude demonstrován postup Policie ČR při vyšetřování trestného činu podvodu. Tento případ je netypický tím, že podvedenou osobou není pojišťovna, ale klienti pojišťovny. Trestného činu pojistného podvodu se tedy dopustil obchodní zástupce pojišťovny.

Charakteristické činnosti při vyšetřování trestného činu pojistného podvodu v praxi jsou dle kriminalistky obvykle výslechy svědků, poškozených, podezřelých, obstarávání listinných důkazů. Mezi využívané kriminalistické metody jsou dokazování, odborné vyjádření, výslechy, ohledání místa činu, prohlídka vozidla znalcem, znalecké posudky, vydání věci §78 trestního řádu, odnětí věci §79 trestního řádu. Spolupráce probíhá se specialisty z OKTE ČB (odbor kriminalistické techniky a expertíz) se soudními znalci a s detektivy pojišťoven.

Vyšetřování konkrétního pojistného podvodu

Obchodní zástupce pojišťovny měnil s klientkou pojistnou smlouvu, provedli zrušení stávající pojistné smlouvy. Zástupce pojištěné zatajil, že má na smlouvě naspořeny nějaké peníze. Jednalo se asi o 52 tisíc. Zrušení smlouvy podepsali a po podpisu zástupce vyplnil svůj účet, na který se mají uspořené peníze převést. Pojišťovna tedy vyplatila peníze svému zástupci.

Obchodní zástupce pojišťovny se tedy dopustil trestného činu pojistného podvodu podle §210, odst. 1, písmeno c), odst. 4 trestního zákoníku.

Dále ten samý zástupce pojišťovny bez vědomí klienta sepsal žádost o mimořádný výběr z pojistné smlouvy, napodobil podpis klienta a pojišťovna následně vyplatila na účet zástupce dalších asi 38 000,- Kč.

Zde se zástupce pojišťovny také dopustil TČ a to dle § 210 odst. 1 písm. c), odst. 4, trestního zákoníku.

Dále ten samý zástupce pojišťovny vypsál žádost o výplatu pojistného plnění při dožití za klientku, která zemřela. Zde opět žádost podepsal za již mrtvou klientku a nechal si plnění poslat opět na svůj účet. Jednalo se zhruba o 4 500,- Kč.

Zde se pachatel dopustil trestného činu podle 201 odst. 1, písm. c)

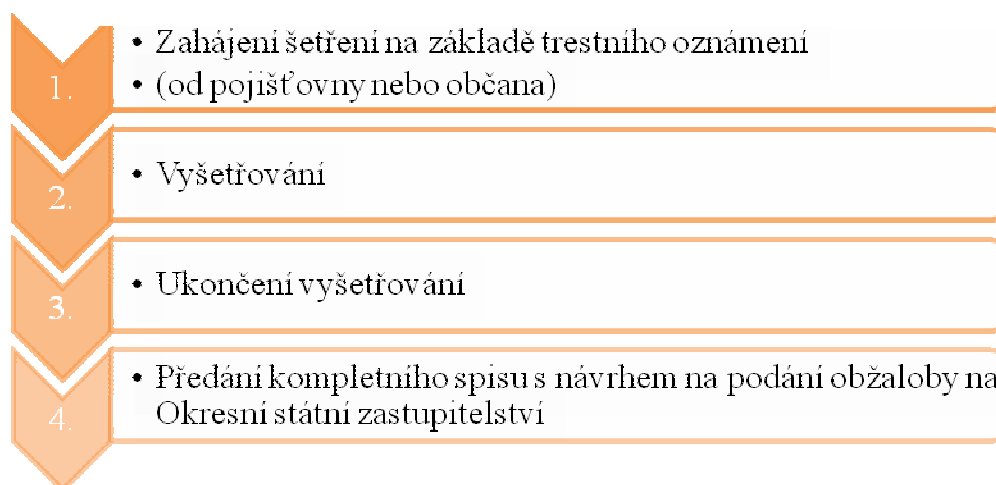
V dalším případě stejný zástupce pojišťovny vypsál žádost o výplatu pojistného plnění při dožití za klienta, který zemřel. Žádost opět podepsal za již mrtvého klienta a nechal si pojistné plnění poslat zase na svůj účet. Jednalo se zhruba o 10 000,- Kč.

Zde se pachatel dopustil opět trestného činu podle 201 odst. 1, písm. c)

Po zahájení trestního stíhání podle § 160/1 byl proveden výslech obviněného a ten se k činu doznal. Byly shromážděny důkazy a před skončením vyšetřování byl obviněný seznámen se spisem. Soud rozhodl trestním příkazem, že pachatel je vinen a odsuzuje se k úhrnnému trestu odnětí svobody na 1 rok s podmíněným odkladem na zkušební dobu 3 roků a pachateli byla uložena povinnost nahradit poškozeným vzniklou škodu. Dále byl pachateli uložen zákaz činnosti na dobu tří roků. Pachatel se neodvolal a tak trestní příkaz nabyl právní moci.

Oslovená kriminalistka rozdělila fáze vyšetřování trestného činu tohoto pojistného podvodu do následujících etap. Viz Obrázek 7. Tento proces lze zevšeobecnit i na vyšetřování jiných trestných činů.

Obrázek 6 - Proces vyšetřování trestného činu pojistného podvodu Policí ČR

Zdroj dat: Řízený rozhovor s kriminalistkou

Fáze šetření, kterou je možno definovat jako činnost do zahájení trestního řízení dle §158/3 trestního řádu, je první fází procesu vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. Jako počáteční úkony šetření, které se vztahují přímo k výše uvedenému příkladu pojistného podvodu, lze uvést následující příklady: zahájení úkonů TŘ, obstarávání důkazních prostředků, zajištění písemných materiálů, smluv z pojišťovny, výsledky poškozených dle §158/6 trestního řádu, výslech prověřované osoby dle §158/6 trestního řádu, žádost o úmrtní list na matriku, žádost na Okresní soud o exekuci na majetek prověřovaného, podnět k vyžádání údajů podléhajících bankovnímu tajemství ve smyslu §8/2 trestního řádu na Okresní státní zastupitelství (zjištění majitele účtu číslo xy, kdo má dispoziční právo k účtu, výpisy z účtu za určité období).

Další fází je prověřování, kam spadají všechny činnosti do sdělení podezření dle §160/1 trestního řádu. Po doručení sdělení podezření se již jedná o vyšetřování trestného činu.

Po ukončení vyšetřování je kompletní spis s návrhem na podání obžaloby dle §166/3 trestního řádu předán na okresní státní zastupitelství. Státní zástupce poté podá obžalobu a posílá spis na okresní soud, který se začne případem zabývat.

5.3 Pojistné podvody – další příklady z praxe

Znalecké posudky v praxi

Znalecké posudky mají ve vyšetřování pojistných podvodů významnou úlohu, neboť mnohdy odhalí úmysl poškodit pojišťovnu a získat neoprávněně pojistné plnění.

Obrázek 7 - Srovnání poškození vozidla při nehodě a při likvidaci pojistné události

Zdroj: Soudní inženýrství, 4/2006, str. 173, převzato

Jak uvádí znalci, někdy se jedná o „uměleckou tvořivost“, kdy ve snaze získat vyšší pojistné plnění dojde k dodatečnému poškození vozidla a následnému uplatňování vyššího pojistného plnění při likvidaci pojistné události.

Na Obrázku 7 je zobrazena fotografie z místa nehody, jak ji zachytila Policie ČR (fotografie vlevo), a fotografie (fotografie vpravo), kterou pořídil likvidátor pojišťovny. I laický pohled zaznamená rozdílné poškození automobilu, i přes černobílou fotografii a její relativně nízké rozlišení, po nehodě a při likvidaci pojistné události pracovníkem pojišťovny.

Dále se znalci často zabývají případy, kdy jsou na automobil poškozené díly namontovány dodatečně či je škoda uplatňována opakovaně.⁶⁴

Kauza UŽOVKA – příklad páčání pojistných podvodů organizovanou skupinou

Rozsáhlý gang, který se zabýval pojistnými podvody, odhalila Inspekce Ministerstva vnitra v roce 2008. Do fingovaných pojistných událostí – dopravní nehody či vloupání do auta byli zapleteni jak organizátoři, z nichž dva byli bývalými policisty, tak policisté ve služebním poměru, vojáci a ostatní zúčastnění. K odhalení organizované skupiny došlo při vyšetřování fingované nehody na železničním přejezdu ve Vraňanech. (Obrázek 8)

Obrázek 8 - Fingovaná dopravní nehoda ve Vraňanech

Zdroj: BOHMAN, L.⁶⁵

⁶⁴ Soudní inženýrství, Analýza dopravních nehod, 4/2006,

⁶⁵ BOHMAN, L. *Pojistné podvody klientů pojišťoven – zkušenosti z praxe*, 2012

„Možná by nebylo odhalení tak snadné, kdyby si jeden z účastníků organizovaného podvodu nechtěl vydělat v mezičase – tedy při čekání na „hlavní“ akci - ještě nějaké další peníze „bokem“. V tu chvíli se chybička vloudila. Vůz Audi se kvůli nízkému podvozku zachytil na železničním přejezdu ve Vraňanech. Vlaky, které měly být původně odkloněny, se kvůli jiné chybě (tentokrát železničního zřízence), nepodařilo odklonit. Vlak vykolejil. V rámci podrobného zkoumání se přišlo na to, že něco není v pořádku.“⁶⁶(Za tuto fingovanou dopravní nehodu padly tresty pro organizátora 4,5 roku odnětí svobody nepodmíněně a pro výpravčího Českých drah podmíněný trest 2 roky.)

Princip páčání trestného činu pojistného podvodu tímto gangem byl relativně jednoduchý. Po nákupu auta v bazaru byl tento vůz registrován na bílého koně a také na jeho jméno byla uzavřena havarijní pojistka. Po určitém čase byl bílý kůň kontaktován, aby byl připraven v konkrétní den. Pak pachatelé najatého člověka odvezli na místo fingované dopravní nehody a také ho poučili, jak má vypovídat. Protože však na místo fingovaných dopravních nehod jezdili podplacení policisté, nebyly samozřejmě přivolanými hlídkami odhaleny žádné nesrovnalosti.⁶⁷

Ludvík Bohman (2012) uvádí, že jako modus operandi lze v kauze UŽOVKA uvést tyto způsoby provedení:

- Pojistné události páčány totožnými osobami + krádeže vozidel
- Zapojení bílých koní + úzká spolupráce zapojených osob ve skupině
- Rotace pojistných událostí (osob) mezi různými pojišťovny
- Časté výměny vozidel v rámci pojistných událostí – max. 3 pojistné události s jedním vozidlem
- Organizovaná skupina používala software na simulaci dopravních nehod⁶⁸

V organizovaném gangu byli zapojeni vlastníci (držitelé nebo řidiči) vozidel, policisté, opravny vozidel (servisy), prodejci vozidel, zaměstnanci pojišťoven a také poradci, znalci i bílí koně. Do případu bylo zapleteno celkem 16 policistů⁶⁹, 3 vojáci a 295 civilních osob. Tito účastníci na pojistných podvodech se dopustili trestných činů podplácení, pojistného podvodu, neoprávněného nakládání s osobními údaji a zneužití

⁶⁶ ŠTÍTKOVÁ, D., *Akce UŽOVKA: Na pojistných podvodech se podílelo 300 lidí*. 2013

⁶⁷ EUROZPRÁVY, *Obžalování v kauze UŽOVKA se cítí být nevinní*. 2012.

⁶⁸ BOHMAN, L. *Pojistné podvody klientů pojišťoven – zkušenosti z praxe*, 2012

⁶⁹ Z šestnácti obviněných policistů osmi inspekce prokázala účast na více skutcích, jeden policista se do pojistného podvodu dokonce sám zapojil s vlastním vozem.

pravomoci veřejného činitele. Škoda byla vyčíslena na téměř 38,5 mil. korun.⁷⁰ Protože se před soud nakonec dostalo téměř 100 lidí, byla kauza rozdělena na 3 samostatné případy.

Protože pojišťovny využívají již uvedených metod k prevenci a detekci pojistných podvodů, právě jeden z podniků, který vedl k zahájení akce UŽOVKA, vyšel od pojišťoven. Jak uvádí Holakovský (2012), FRAUD systémy totiž mohou, mimo jiné, zjistit využití jednoho nabouraného auta k opakovanému nahlášení několika pojistných událostí. Dlouhodobá analýza statistických dat týkající se pojistných událostí také pomáhá odhalit regiony, ve kterých mohou policisté laxně vyšetřovat dopravní nehody a připravovat tak ideální podmínky pro pachatele trestného činu pojistného podvodu.⁷¹

⁷⁰BOHMAN, L. *Pojistné podvody klientů pojišťoven – zkušenosti z praxe*, 2012

⁷¹HOLAKOVSKÝ, M., *Z pojistných podvodů se mají zpovídat desítky lidí*. 2012

6 Diskuze

Trestný čin pojistného podvodu patří k trestným činům, při jehož odhalování je nutné prokázat úmysl. Dokázat, že pachatel trestného činu jednal úmyslně, je, pokud nedojde k doznání, obtížná práce, která vyžaduje pečlivou nejen pečlivou analýzu dokumentů, důkladné prověřování a mnohdy mravenčí práci všech zúčastněných vyšetřujících stran, ale také jejich nikdy nekončící edukaci a sbírání zkušeností. Každé podezření na trestný čin pojistného podvodu je navíc nutné posuzovat individuálně a nelze vycházet jen z jednoduchých scénářů pojistných událostí, které jsou si typově podobné.

Jak vyplynulo z výsledků statistické analýzy, pojistné podvody při dopravních nehodách tvoří nezanedbatelný podíl v oblasti pojistných podvodů. Příslušníci Policie, kteří se nějakým způsobem podílí na řešení dopravních nehod, ať již při bezprostředním řešení situace na místě dopravní nehody nebo na dalším vyšetřování, by měli mít alespoň základní znalosti o pojistných podvodech, protože mohou zásadním způsobem ovlivnit vyšetřování při podezření na trestný čin pojistného podvodu. Proškolený policista totiž může zajistit důkaz, který by, pokud by neměl potřebné znalosti, byl např. přehlédnut.

Domnívám se, že spolupráce pojišťoven s policií při vyšetřování pojistných podvodů by měla být rychlá, efektivní a optimálně koordinovaná. Poznatky z praxe však ukazují, že tato spolupráce někdy není optimální. Proto se někdy také pojišťovny domnívají, že „*policie se zabývá otázkou, jak věc „vyřídit a nikoliv vyšetřit“*“, což lze usoudit i z toho, že *prvořadým zájmem policistů, kterým je oznámení předané k šetření, je způsob, jak věc předat na jiný útvar.*⁷² Pokud by ovšem byla spolupráce efektivní a zájem o spolupráci by byl na obou stranách, bylo by pak možné odhalit větší množství pojistných podvodů a prevence by získala hlubší rozměr.

Policie České republiky již pořádá kurzy na půdě Policejní akademie, které jsou zaměřeny na získání dalšího vzdělávání oblasti pojistných podvodů. Tyto kurzy jsou obvykle otevírány jednou ročně a mají formu několikadenního školení. Myslím, že v rámci prevence pojistných podvodů při dopravních nehodách by bylo vhodné pořádat tato školení ve spolupráci s odborníky pojišťoven z praxe a tato školení pořádat v určitých časových intervalech na jednotlivých krajských ředitelstvích především pro dopravní policisty, kteří k dopravním nehodám vyjíždějí nejčastěji.

⁷² Pojistný obzor, *Spolupracovat s policií při vyšetřování pojistných podvodů, nebo volit vlastní způsob ochrany zájmů pojišťovny?*, 12/2007, str. 16

Po vypracování této bakalářské práce a hlubším prostudování problematiky pojistných podvodů si uvědomuji, že tato práce nepostihla vzhledem ke svému rozsahu tuto problematiku komplexně. Přesto se domnívám, že může být přínosným základním edukačním materiálem pro mé kolegy i veřejnost, protože uvádí čtenáře do základů likvidace pojistných událostí v praxi a především v ní lze nalézt srovnání vyšetřování pojistných podvodů jak odborníky jak z řad zaměstnanců pojišťovny, tak příslušníka Policie ČR.

Vytvoření podrobnějšího materiálu by mohlo být cílem např. diplomové práce, ve které by tato problematika byla rozpracována úžeji.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo poskytnout nejen příslušníkům Policie ČR, ale i široké veřejnosti důležité a informace z praxe z oblasti likvidace pojistných událostí a pojistných podvodů se zaměřením na páchání pojistných podvodů z pojištění vozidel při dopravních nehodách. Praktická část práce měla být především jednoduchým srozumitelným edukačním materiálem, který popisuje jednak likvidaci pojistné události v praxi a jednak vyšetřování pojistných podvodů v praxi jak pojišťovny, tak Policí ČR.

Domnívám se, že hlavní cíl byl naplněn, neboť čtenář se mohl seznámit v teoretické části bakalářské práce jak se základními pojmy z oblasti právní úpravy podvodů a pojistných podvodů, tak z oblasti pojišťovnictví. V praktické části byl díky ochotě kriminalistky Policie ČR a likvidátora komerční pojišťovny přiblížen postup při vyšetřování pojistných podvodů a z poskytnutých informací během řízeného rozhovoru byl vytvořen edukační materiál, který může sloužit jak příslušníkům Policie ČR, tak široké veřejnosti.

Zároveň práce měla být varováním před pácháním trestného činu pojistného podvodu, neboť měla vysvětlit závažnost a důsledky tohoto trestného činu, a ukázat, že pojišťovny i Policie České republiky věnují odhalování a prevenci nemalé úsilí a prostředky. I tento vedlejší cíl byl naplněn.

V praktické části vyplynulo z výsledků analýzy statistických dat, že počet pojistných podvodů se od roku 2007 zvýšil, stejně tak vzrostly uchráněné hodnoty díky zvýšení prevence a včasné detekci pojistných podvodů pojišťovny moderními prostředky a metodami. Z komparace vyšetřovaných pojistných podvodů členy ČAP a Policí České republiky vyplynulo, že pojišťovny šetří několikanásobně více případů. Zajímavým zjištěním je fakt, že úspěšnost Policie při objasňování pojistných podvodů se pohybuje kolem 77%.

Stanovené hypotézy po provedení statistické analýzy ve dvou případech nepotvrdily (Hypotéza 1 a Hypotéza 2), Hypotéza 3 byla potvrzena.

Hypotéza 1: Podíl pojištění z provozu motorových vozidel a havarijního pojištění v roce 2012 ve srovnání s rokem 2007 vzrostl.

Z Tabulky 4 vyplývá, že jak podíl pojištění z provozu motorových vozidel, tak z havarijního pojištění v roce 2012 ve srovnání s rokem 2007 poklesl. A to o 4,8%, resp. o 2,1%. Naopak vzrostl podíl ostatních druhů neživotního pojištění. **Hypotéza 1 se tedy nepotvrdila.**

Hypotéza 2: Podíl pojistných podvodů v oboru pojištění vozidel v roce 2012 ve srovnání s rokem 2007 vzrostl.

Podíl pojistných podvodů v oboru pojištění vozidel v roce 2012 ve srovnání s rokem 2007 klesl, což je zřejmé z porovnání Grafu 4 a Grafu 5. Došlo k poklesu podílu pojistných podvodů o 11%. Za tím patrně stojí nemalé úsilí pojišťoven při prevenci v oblasti ochrany před pojistnými podvody v oboru pojištění vozidel. **Tato hypotéza se opět nepotvrdila.** Ve snaze eliminovat škody pojišťovny začaly mezi sebou více spolupracovat a předávat si informace. Svým klientům také např. doporučují při likvidaci pojistné události využívat smluvních servisů a odtahových služeb, což také napomáhá prevenci před pojistnými podvody.

Hypotéza 3: Pojišťovny šetří více případů pojistných podvodů než Policie ČR.

Z Grafu 8 je na první pohled patrný výrazný rozdíl mezi počtem šetřených případů členy České asociace pojišťoven a Policií ČR. **Hypotéza 3 se potvrdila.** Proč tomu tak je osvětlil oslovený likvidátor pojišťovny. Pojišťovny totiž nepředávají Policii ČR všechny případy zjištěných pojistných podvodů či pokusů po pojistný podvod. Pokud pojišťovna případ vyřeší sama a domluví si postup s klientem, resp. nejedná se o velkou škodu, klient vinu nepopírá či pojišťovna nemá podezření na organizovaný zločin, Policii ČR se případ pojistného podvodu nepředává.

Literatura

Literatura

BRÁZDA, Jan. *Fenomén silniční dopravní nehody: (objasňování a základní postupy): vědecká monografie*. Praha: Police history, 2008. 116 s. ISBN 978-80-86477-44-2.

CHMELÍK, Jan a kol. *Dopravní nehody*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 540 s. ISBN 978-80-7380-211-0.

KAMENÍKOVÁ, Blanka, POLÁCH, Jiří a KRÁL, Miloš. *Bankovníctví a pojišťovnictví: studijní pomůcka pro distanční studium*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2008. 160 s., [20] s. příl. ISBN 978-80-7318-655-5.

PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0.

ŘEZÁČ, František. *Řízení rizik v pojišťovnictví*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011. 222 s. ISBN 978-80-210-5637-4.

SALVET, Leo. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha: Linde, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7201-849-9.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009-2010. 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-109-3.

VOŽENÍLEK, Václav a CHLAŇ, Alexander. *Pojišťovnictví*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003. 139 s. ISBN 80-7194-564-1

Elektronické zdroje

BOHMAN, Ludvík. *Pojistné podvody klientů pojišťoven – zkušenosti z praxe*, 2012. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/SmithNovak/ludvk-bohman-pojistn-podvody-klient-pojioven-zkuenosti-z-praxe-11312532>

DOLEČEK, M., *Hospodářské trestné činy*, pro portál BusinessInfo.cz, 2010, dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarske-trestne-ciny-opu-4641.html#>

HERZEG, Jiří, *Zavinění a omyl v novém trestním kodexu*, 2009, . [online]. [cit. 2014-02-15]str. 47, http://pravo.wz.cz/tre/data/trest_herczeg_zavineni.pdf

E-learningová podpora mezioborové integrace výuky tématu vědomí na UP Olomouc, *Zavinění a omyly v trestním právu*, 2012. [online]. [cit. 2014-02-18]<http://pfyziollfup.upol.cz/castwiki/?p=3488>

CHMELÍK, J., *Charakteristika pojistných podvodů*. 2006. [online]. [cit. 2013-08-15]. Dostupné z: <http://www.sinz.cz/archiv/docs/si-2006-03-152-157.pdf>

EUROZPRÁVY, *Obžalování v kauze UŽOVKA se cítí být nevinní*. 2012. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://krimi.eurozpravy.cz/59922-obzalovani-v-pojistne-kauze-uzovka-se-citi-nevinni/>

FINANCNIVZDELAVANI.CZ, společný projekt finančních asociací a Ministerstva financí ČR. *Likvidační řízení*. 2014[online]. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=428>

HOLAKOVSKÝ, Milan. *Z pojistných podvodů se mají zpovídat desítky lidí*. 2012. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://regiony.impuls.cz/praha/z-pojistnych-podvodu-se-maji-zpovidat-desitky-lidi-20121024-wrw1.html>

MAŠKOVÁ, M., *Pokročilé nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012. [online]. [cit. 2013-08-16]. Dostupné z: http://www.sas.com/offices/europe/czech/events/2012/roadshow/rm/02_Maskova.pdf

MAŠKOVÁ, M., *Zdroje nástroje a technologie pro vyšetřování podvodů*, 2012. [online]. [cit. 2013-08-16]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/SmithNovak/maya-makov-zdroje-nstroje-a-technologie-pro-vyetovn-podvod>

PORADA, Viktor, PRŠAL, Vlastimil, *Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu*, pro Pojistné rozpravy 10/2001, ISSN 0862–6162, Dostupné také z:http://www.pojistnyobzor.cz/pojistne-rozpravy/Archiv/Cisla/2001/Pojistne_Rozpravy_2001_10.pdf

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Dopravní nehody*. 2013. [online]. [cit. 2013-08-31]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/116/117/3975.html#obsah>

PC Crash. *Obrázek simulace dopravní nehody*. 2014. [online]. [cit. 2014-01-25].

Dostupné z: <http://www.pccrash.cz/files/pictures/pcc/big/pcc3.jpg>

ŠACHL, Jan a kol., *Znaky fingované nehody (jen) na první pohled*, 2006. Soudní inženýrství. [online]. [cit. 2013-08-30]. Dostupné z: <http://www.sinz.cz/archiv/docs/si-2006-02-83-89.pdf>

ŠTÍTKOVÁ, Dagmar, *Akce UŽOVKA: Na pojistných podvodech se podílelo 300 lidí*. 2013. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/pojistovny/akce-uzovka-na-pojistnych-podvodech-se-podilelo-300-lidi/>

UNVERZITA REGENSBURG, *Úmysl a nedbalost*, 2013. [online]. [cit. 2014-02-20].

Dostupné z: http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter3/Block7/content.html

Zákony a vyhlášky

Zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění platných předpisů

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na silničních komunikacích a o změnách některých zákonů, §47, odst. 3, písm. g, ve znění platných předpisů

Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění platných předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění platných předpisů

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Srovnání úmyslu a nedbalosti.....	13
Tabulka 2 - Pojistný podvod dle Trestního zákona	15
Tabulka 3 - Pojistné podvody v roce 2012	16
Tabulka 4 - Struktura pojistného trhu - neživotní pojištění	38
Tabulka 5 - Vývoj počtu pojistných podvodů v letech 2007 - 2012.....	42

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Zavinění	12
Obrázek 2 - Fotodokumentace dopravní nehody	32
Obrázek 3 - Schéma procesu likvidačního řízení	35
Obrázek 4 - Likvidace pojistné události v praxi	46
Obrázek 5 - Ukázka programu PC Crash – simulace dopravní nehody	48
Obrázek 6 - Proces vyšetřování trestného činu pojistného podvodu Policií ČR	50
Obrázek 7 - Srovnání poškození vozidla při nehodě a při likvidaci pojistné události....	51
Obrázek 8 - Fingovaná dopravní nehoda ve Vraňanech.....	52

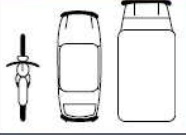
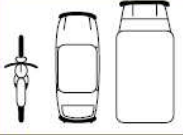
Seznam grafů

Graf 1 Vývoj předepsaného smluvního pojištění členů ČAP (2007 - 2012)	37
Graf 2 - Předepsané pojistné - podíl pojišťoven na trhu (2012)	38
Graf 3 - Vývoj počtu šetřených případů pojistných podvodů (2007 - 2012).....	39
Graf 4 - Podíl pojistných podvodů v jednotlivých oborech pojištění (2007)	40
Graf 5 - Podíl případů pojistných podvodů v jednotlivých oborech pojištění (2012)	41
Graf 6 - Uchráněné hodnoty u jednotlivých oborů pojištění v letech (2007 - 2012).....	42
Graf 7 - Úspěšnost objasnování pojistných podvodů Policií ČR (2007 – 2012).....	43
Graf 8 - Počet šetřených případů ČAP vs. Policií ČR (2007 - 2012)	44

Přílohy

Příloha 1 – Formulář Záznamu o dopravní nehodě

ZÁZNAM O DOPRAVNÍ NEHODĚ

1. Datum nehody: _____	Čas: _____	2. Místo: _____ Místo: _____ Stát: _____	3. Zranění vč. lehkého: ne ☐ ano ☐
4. Věcná škoda na jiných: vozidlech než A a B předmětech ne ☐ ano ☐		5. Svědci: Jména, adresy, tel.:	
VOZIDLO A		VOZIDLO B	
6. Pojistník/pojistěný (dle dokladu o pojištění): PŘÍJMENÍ: Jméno: Adresa: PSC: Stát: Tel./e-mail:		6. Pojistník/pojistěný (dle dokladu o pojištění): PŘÍJMENÍ: Jméno: Adresa: PSC: Stát: Tel./e-mail:	
7. Vozidlo		7. Vozidlo	
MOTOROVÉ VOZIDLO	PŘÍPOJNÉ VOZIDLO	MOTOROVÉ VOZIDLO	PŘÍPOJNÉ VOZIDLO
Tov. značka, typ Registrační značka Stát registrace	Registrační značka Stát registrace	Tov. značka, typ Registrační značka Stát registrace	Registrační značka Stát registrace
8. Pojistitel (dle dokladu o pojištění): NÁZEV: Číslo poj. smlouvy: Číslo zelené karty: Doklad o pojištění nebo zelená karta platná od: do: Pobočka (obch. zast. nebo makléř): NÁZEV: Adresa: Stát: Tel./e-mail: Je vozidlo pojištěno havarijně? ne ☐ ano ☐		8. Pojistitel (dle dokladu o pojištění): NÁZEV: Číslo poj. smlouvy: Číslo zelené karty: Doklad o pojištění nebo zelená karta platná od: do: Pobočka (obch. zast. nebo makléř): NÁZEV: Adresa: Stát: Tel./e-mail: Je vozidlo pojištěno havarijně? ne ☐ ano ☐	
9. Řidič (dle řidičského průkazu): PŘÍJMENÍ: Jméno: Datum narození: Adresa: Stát: Tel./e-mail: Číslo řidičského průkazu: Skupina (A, B, ...): Platnost řidičského průkazu do:		9. Řidič (dle řidičského průkazu): PŘÍJMENÍ: Jméno: Datum narození: Adresa: Stát: Tel./e-mail: Číslo řidičského průkazu: Skupina (A, B, ...): Platnost řidičského průkazu do:	
10. Označte šipkou body vzájemného střetu na vozidle A →		10. Označte šipkou body vzájemného střetu na vozidle B →	
			
11. Viditelná poškození na vozidle A:		11. Viditelná poškození na vozidle B:	
14. Vlastní poznámky:		14. Vlastní poznámky:	
15. Podpisy řidičů		15. Podpisy řidičů	
A		B	

Dobrotlivý podnikatel s.r.l.